

Handläggare
Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2024-02-18, p. 7

Verksamhetsberättelse VB 2024 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2024 för miljö- och hälsoskyddsnämnden och överlämna den till kommunfullmäktige.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 162,3 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden sammantaget ytterligare 4,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Som tabellen nedan visar uppgår den sammanlagda nettobudgeten till 166,4 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2024	268,4	106,1	162,3
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram (VP)	4,1	0,0	4,1
Omslutningsförändringar (VP)	30,9	30,9	0
Budget avstämningsärendet	303,4	137,0	166,4
Nämndbudget 2024	303,4	137,0	166,4

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar totalt sett ett överskott om 9,5 mnkr. Överskottet beror till största del på högre tillsynsintäkter än indikerat. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots de vakanser som uppstått under året. Vidare har det effektiviseringsarbete som pågått under en längre tid nu givit resultat.

Utfallet avseende personalkostnaderna är också lägre än budgeterat. Under året minskade kostnaderna mer än förväntat p.g.a. sjukfrånvaro, VAB och tillfälliga vakanser.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Förstärkning Centrum för cirkularitet - ökat fokus på plast och stora materialflöden.*
Förvaltningen har förstärkt centrum för cirkularitet med ytterligare en person med inriktning mot stora materialflöden inom byggsektorn. Vidare har ytterligare en medarbetare rekryterats med inriktning mot ökad cirkularitet vid upphandling och inköp. Rekryteringarna har möjliggjort en ökad genomförandetakt i budgetuppgifterna för cirkulärt byggande, och ett förstärkt fokus på hållbarhetskrav i inköp och återbruk av möbler, elektronik och textilier.
- *Förstärkt stöd till fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP).* Förvaltningen har utvecklat arbetet med att förstärka stödet till fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten. Förvaltningen har haft ett särskilt fokus på att stärka

stödet till stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna har bjudits in till en workshop för att gemensamt identifiera hur miljöförvaltningen på bästa sätt kan stötta i genomförandet av de lokala åtgärdsprogrammen. En uppföljande träff planeras under 2025. Förvaltningen har också haft ett särskilt fokus på att utveckla och stärka tillsynen av de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten. Under året har också ett handläggarstöd tagits fram, för att underlätta bedömning av påverkan på vatten från miljöfarliga verksamheter.

- *Utredning storskalig återbruksdepå.*
Dialog har genomförts med byggbranschen, akademien samt lokala och nationella initiativ inom området, liksom med berörda aktörer i staden för att utreda förutsättningarna för etablering av en storskalig återbruksdepå. Resultaten tjänar som underlag för de fortsatta budgetuppgifterna på samma tema under 2025.
- *Förstärkning av biologisk mångfald - restaurering och framtagande av strategi för skydd av natur.*
Stadsledningskontoret leder arbetet med att ta fram en strategi för skydd av natur. Miljöförvaltningen är involverad i processen och stöttar med expertkompetens inom ekologi. Förvaltningen stöttar genomförandeorganisationerna i arbetet med att sköta och restaurera naturmark så att den biologiska mångfalden kan bibehållas och utvecklas. Förvaltningen har erhållit LOVA-bidrag för att utreda var mångfunktionella våtmarker skulle kunna anläggas.
- *Digitalisering för förbättrad service och miljönytta.*
Utveckling av verktyg för planering och uppföljning för livsmedelskontrollen pågår via förvaltningens nya geodataplattform. Under hösten lanserades ny funktionalitet i förvaltningens livsmedelstjänster för att kunna kontrollera och ladda ner intyg för registrerad livsmedelsverksamhet. Utöver detta har lösningar för förenklad energidatarapportering för stadens verksamheter utvecklats. Ett verktyg för dataanalys har också tagits fram i syfte att analysera och ge förslag på kostnadsbesparingar genom ändrade

elabonnemang baserad på faktisk energiförbrukning ("tariffoptimering"). Förvaltningen har påbörjat insatsen med att etablera en testbädd i stadens miljö med AI-stöd för handläggning. Insatsen fortsätter in i 2025 och går då in i en fas av utforskande kring tillämpningar. Förvaltningen samverkar aktivt med övriga förvaltningar inom GIS-området, IoT och AI.

- *Nya biotopskyddsområden och naturreservat.*
Stadsbyggnadskontoret leder arbetet och miljöförvaltningen deltar med expertkunskap i framtagandet av underlag till de olika processerna. I arbetet med att ta fram underlag för beslut om naturreservat har underlag så som naturvärdesinventeringar, landskapsekologiska analyser och platsbesök gjorts för att möjliggöra diskussioner om områdenas gränser. Biotopskyddsområde Olovslunden har fastställts i Kommunfullmäktige i december. Samråd för biotopskyddsområdena Skönstavik, Vårberg och Nockebyhov har genomförts under hösten 2024. Förslaget biotopskyddsområde i Vinterviken kommer att gå ut på samråd under tidig vår 2025. Arbetet med att inrätta naturreservat och utreda ytterligare biotopskyddsområden kommer att fortsätta under 2025.
- *Elektrifiering, transporteffektivitet och mobilitet.*
Förvaltningens arbete med att snabba upp elektrifieringstakten, öka transporteffektiviteten och öka utbudet av mobilitetstjänster har skett i nära samarbete med trafikkontoret. Förvaltningen har aktivt deltagit i arbetet inför införande och kommande utvärdering av miljözon 3 i city. Förvaltningen har även bidragit med sin expertkompetens i flertalet upphandlingar med råd och stöd kring eldrift och laddning. Förvaltningen har även påbörjat en ny elbilspoolsupphandling för stadens förvaltningar och bolag.
- *Undersökning miljögifter i vatten, stärkt övervakning av kemikalier samt insatser för stopp av PFAS.*
Utvecklingen av den hälsorelaterade miljögiftsövervakningen inklusive analyser av varor, material

och kemikalier i inomhusmiljön har fortsatt. Damm- och luftprover från förskolor har analyserats som uppföljning av tidigare undersökningar, med en nyare och bredare analys av PFAS. Ett urval av produkter ur stadens sortiment av engångsmaterial i kontakt med livsmedel (muggar, tallrikar m.m.) har analyserats med avseende på PFAS-innehåll. Inom det förebyggande kemikaliearbetet har särskilt fokus lagts på att identifiera och fasa ut produkter som innehåller PFAS. En kartläggning av stadens avtalsområden har gjorts för att identifiera var PFAS sannolikt förekommer, och var det finns lättillgängliga alternativ respektive var det är svårare att byta ut befintliga produkter. Utifrån resultaten från förvaltningens löpande övervakning har trendanalyser utförts för ett urval miljögifter för att se förändring över tid och identifiera ämnen för vilka åtgärder bör prioriteras. Genom massbalansstudier har viktiga transportvägar för PFAS identifierats.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges mål uppnås. Aktiviteterna nedan är indelade i aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar för samt aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar.

Aktiviteter där miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar;

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna.*

Dialog har genomförts med byggbranschen, akademien samt lokala och nationella initiativ inom området, liksom med berörda aktörer i staden. Genom ett aktivt utåtriktat arbete har erfarenheter och resultat inhämtats, vilka kommer att vara till stor nytta i det

fortsatta arbetet.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa.*
En utredning har genomförts i samverkan med berörda aktörer inom staden. I utredningen har befintliga kolsänkor och kolförråd inom Stockholm sammanställts. Kolförråd har även kartlagts för mark som staden äger utanför kommungränsen. Utöver detta har de generella insatser som bedömts som mest relevanta för Stockholm analyserats, med fokus på den långsiktiga förmågan att binda kol.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge förvaltningarna plastbeting med syfte att minska användningen av plast.*
En kartläggning har genomförts för att identifiera de viktigaste plastflödena, utifrån förvaltningarnas rådighet och möjlighet att minska plastanvändningen. Workshops har genomförts med de förvaltningar som har störst plastanvändning för att öka kunskapen om möjligheter och hinder. Ett fördjupat arbete har genomförts för att hitta möjliga vägar för uppföljning av inköpsdata för förbrukningsartiklar i plast.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot.*
Erfarenheter från anläggningen i kvarteret Gjutmästaren har samlats in löpande under året. Deltagande verksamheters behov och förutsättningar har kartlagts. Organisatoriska och juridiska förutsättningar har utretts i samverkan med

stadsledningskontoret.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker.*
En första kartläggning av lämpliga datamängder har genomförts och resulterat i ett tjugotal kandidater på relevanta datamängder. Grundläggande design av lösning baserat på stadens riktlinjer med öppna och delad data har genomförts. En sammanställning färdigställs i början på 2025 med rekommendation på fortsatt arbete.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden.*
En övergripande kartläggning av de prioriterade materialflödena avseende inköp, användning och avfallshantering har utförts. Kartläggningen har baserats på data och information som funnits tillgänglig inom staden. Med stöd i kartläggningen har åtgärder för att öka resurseffektivitet och cirkularitet föreslagits.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat.*
Miljöförvaltningen har under året genomfört analyser utifrån tidigare insamlat dataunderlag. Utredningen visar på att det finns få områden i staden som inte är påverkade av belysning. De mörkaste områdena sammanfaller väl med stadens redan skyddade naturområden. Framåt blir det viktigt att fortsatt jobba strategiskt med eventuell belysning inom dessa områden för att minimera påverkan på ljuskänsliga arter och möjligheten att uppleva natthimlen.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnd ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll. Miljöförvaltningen har under året genomfört tillsyn av de fem utvalda centrumanläggningarna och totalt har 40 enskilda verksamheter inspekterats i centrumen. De vanligaste anmärkningarna var brister vid utsortering av matavfall eller förpackningsavfall, vilket överensstämmer med de iakttagelser som görs generellt vid tillsyn av verksamheters avfallshantering i staden. För samtliga besökta centrum har förvaltningen även inlett separata tillsynsärenden mot fastighetsägaren för brister i de gemensamma avfallsutrymmena. Härutöver arbetar förvaltningen inom projektet *Samordnad tillsyn* där myndighetsgemensamma insatser med fokus på illegal verksamhet genomförs.*

Aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar;

- *Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor. Miljöförvaltningen har under året deltagit i arbetet med att ta fram förslag till funktionsprogram. Förvaltningen har i arbetet haft särskild fokus på inomhusmiljöfrågor.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad,*

plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa.

Miljöförvaltningen har under badsäsongen, på uppdrag av trafikkontoret, utfört utredande vattenprovtagning på 16 platser för att undersöka vattenkvaliteten i syfte att identifiera nya platser som är lämpliga för bad. Proverna har vid tio av platserna visat på bra badvattenkvalitet, på fem av platserna en något sämre kvalitet och en plats har haft otjänliga prover under nästan hela säsongen.

- *Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på.*
Arbetet har pågått under året och fortsätter även under 2025. Aktiviteten kopplas samman med ovan redovisad aktivitet.
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning.*
Exploateringskontoret och miljöförvaltningen har tillsammans utvecklat ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser för att bedöma påverkan på stadens blågröna infrastruktur.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden.* Stadsledningskontoret har påbörjat arbetet med att ta fram en strategi för skydd av natur. Miljöförvaltningen är involverad i processen och stöttar stadsledningskontoret med expertkompetens inom ekologi. Arbetet kommer att fortlöpa under 2025.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och*

hälsoskydds nämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet.

Arbetet har påbörjats och leds av stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen bidrar med expertkunskap om biologisk mångfald i urban miljö i det fortsatta arbetet. Arbetet kommer att fortsätta under 2025.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskydds nämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras.*
Kommunstyrelsen har tillsammans med berörda utrett frågan och sammanställt en rapport. Rapporten kommer att färdigställas under början av 2025 och dess slutsatser kommer att användas i arbetet med att revidera handlingsplan för klimatanpassning under 2025.
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskydds nämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden.*
En metodik har tagits fram för att mäta och redovisa den totala grönytan i staden. Siffror för förändringar i den totala grönytan finns framtagna för 2021-2023. Uppföljningen för 2024 kommer färdigställas under våren 2025.
- *Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskydds nämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen.*
Stadsbyggnadskontoret har lett arbetet och anordnat ett antal workshops under året. Resultatet har sammanställts i en rapport som kommer att

färdigställas under våren 2025.

- *Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmskem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall. Arbetet med att ta fram åtgärdsplaner enligt stadens handlingsplan för klimatanpassning är påbörjat. Miljöförvaltningen bidrar med expertkunskap i arbetet, som kommer att fortlöpa under 2025.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen. Förvaltningen har arbetat med att öka elektrifierings-takten på kvartersmark. Förvaltningen har ansvarat för ett laddnätverk där förvaltningar och bolag utbyter erfarenheter i syfte att öka möjligheterna för hemmaladdning. Vidare har kunskap spridits till bostadsrättsföreningar, samfälligheter, småhusägare, fastighetsägare och företag via en informationskampanj.*
- *Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås. Förvaltningen har under året stöttat trafikkontoret i att utvärdera vilka åtgärder som har störst potential för att minska halterna av kvävedioxid och partiklar.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden,*

servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm.

Under året har näringslivspolicyn reviderats och en etableringsstrategi tagits fram. Miljöförvaltningen har deltagit i arbetet genom intervjuer.

- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetsätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart. Samverkan har skett och resultatet redovisas av stadsbyggnadsnämnden.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp. En metod för att implementera miljöspendanalys för stadens inköp har utvecklats. Flera frågor behöver lösas innan metoden kan användas som verktyg i ordinarie verksamhet. Bland annat finns ett behov av uppdaterade klimatindikatorer. Förvaltningen har stöttat med expertstöd i utredningen.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna. Stadsledningskontoret har i kontakt med övriga målsansvariga tagit fram indikatorer.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021. Stadsledningskontoret har i samarbete med övriga*

målansvariga uppdaterat, utvecklat och skrivit stadens Hållbarhetsrapport 2024.

- *Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat".* Arbetet med revidering av matstrategin är pågående och förväntas vara klar i maj 2025.

Extra medel:

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen 162,3 mnkr netto, men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,1 mnkr för framtagande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för vatten (från central medelsreserv 2). Den sammanlagda nettobudgeten uppgick därmed till 166,4 mnkr.

Samverkan

Verksamhetsberättelse 2024 för miljö- och hälsoskyddsnämnden har samverkats med arbetstagarorganisationerna den 22 januari 2025. Med de synpunkter som framförts förklarar arbetstagarorganisationerna att de inte har något att erinra mot verksamhetsberättelse 2024 inklusive bilagor.

Bilagor

1. MHN:s kostnadsanalysblankett 2024
2. Bokslut per 2024-12-31
3. Uppföljning av tillsynsplan, miljöbalken 2024
4. Uppföljning av kontrollplan, Livsmedelskontroll 2024
5. Personalberättelse för 2024
6. Uppföljning av internkontrollplan för 2024
7. GDPR årsrapport
8. Kommunfullmäktiges nyckeltal

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	16
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	17
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.....	21
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	23
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	23
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	32
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	53

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	54
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	56
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	58
Uppföljning av ekonomi	65
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	65
Investeringar	67
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	68
Analys av balansräkning.....	68
Särskilda redovisningar.....	70
Bedömning av nämndens interna kontroll	70
Systematiskt kvalitetsarbete.....	70
Systematiskt arbetsmiljöarbete	71
Checklista för årlig uppföljning.....	71
Övrigt	72

Sammanfattande analys

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 162,3 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Den sammanlagda nettobudgeten efter justeringar uppgick därmed till 166,4 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar 2024 ett överskott på 9,5 mnkr. Överskottet beror till största del på två saker; högre tillsynsintäkter än indikerat och väsentligen lägre personal-kostnader än budgeterat, till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots de vakanser som uppstått under året. Vidare har det effektiviseringsarbete som pågått under en längre tid nu givit resultat.

Avseende nämndens verksamhetsmässiga resultat så når nämnden i stort uppsatta mål. Miljöbalkstillsynen har under året fortskridit enligt plan. Antalet inkommande klagomål på störningar i bostäder fortsätter öka och nådde under 2024 den högsta noteringen någonsin. Ärendebalansen har dock inte ökat utan har kunnat bibehållas på en oförändrad nivå. Andelen avslutade ärenden där någon form av förbättrande åtgärd vidtagits i bostaden har under året uppgått till 84 procent. Avseende den riktade bostadstillsynen inom stadens socioekonomiskt svagare områden visar merparten av de genomförda inspektionerna fortsatt avvikelser i boendemiljön. Under året har också ett åttiotal vård- och omsorgsboenden (äldreboenden, LSS-boenden och HVB-hem) inspekterats. Knappt 40 procent av de inspekterade boendena hade anmärkningar som följs upp.

Tillsyn och planering är också de verktyg som pekas ut som viktigast för kommuner att arbeta med för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna nås. Tillsynen av verksamheter som påverkar vattenkvaliteten är under utveckling. I detta arbete finns ett särskilt fokus på tillsyn av verksamheter som bidrar till utsläpp av PFAS, samt tillsyn av förorenad mark.

Under årets badvattenssäsong har förvaltningen på uppdrag av trafikkontoret provtagit vattenkvaliteten vid 16 nya platser i staden i syfte att utreda om badvattenkvaliteten är tillräckligt god för att i framtiden kunna inrätta nya officiella badplatser. Dessa platser kommer att provtas även under 2025.

Livsmedelskontrollen har genomfört de planerade kontrollerna för året. Regeringen initierade också under året en utredning som ska föreslå en ny organisation för kontrollen i hela livsmedelskedjan. Förvaltningen följer arbetet och har en representant i expertgruppen.

Miljöförvaltningen har under året stöttat förvaltningar och bolag i arbetet med att minska utsläppen från trafiken genom elektrifiering, utfasning av fossila bränslen, ökad resurshushållning genom krav i inköpsprocesser, minskad energianvändning och återbruk av byggmaterial. Förvaltningen har även stöttat trafikkontoret i arbetet med att förbättra luftkvaliteten genom att utreda de åtgärder som har bäst potential för att minska olika luftföroreningar.

Förvaltningen har även aktivt bidragit i arbetet med uppdragen att utreda förutsättningarna för nya naturreservat och biotopskyddsområden samt i arbetet med att ta fram en strategi för skydd av natur. Tillsammans med exploateringskontoret har förvaltningen utvecklat ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av påverkan på stadens blågröna infrastruktur och

habitatnätverk inför markanvisning. En ny kemikalieplan som kommer att peka ut åtgärder för att nå målet om minskad användning och spridning av skadliga ämnen är framtagen och behandlades i miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2025.

Miljöförvaltningens kommunikation ska fortsatt bidra till ökad miljö- och klimatnytta. Exempel på insatser under året, som genomförts tillsammans med stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB och trafikkontoret, är lansering av Miljöprogram 2024-2030. Arbetet innebar bland annat revidering av befintlig e-utbildning och genomförande av två möten med näringslivet inom miljö- och klimatpakten. För att effektivt arbeta med implementering av nytt miljöprogram har även ett projekt med syfte att identifiera stadens behov av kommunikativa stödinsatser genomförts. Som ett led i att involvera invånare, civilsamhälle och näringsliv i lokalt omställningsarbete har ett EU-finansierat projekt startat och pågår två år framåt. För att uppmärksamma invånare på kopplingen mellan konsumtion och klimatavtryck respektive hälsa har informationsinsatser genomförts; främst genom sociala medier.

Ett aktivt arbete med att vidareutveckla förvaltningens olika websidor (Miljösamverkan Stockholms län, Miljöbarometern och SLB-analys) har bedrivits under året. Ett tiotal pappersbaserade formulär (PDF-formulär på webb) har ersatts och förutsättningar för ännu effektivare utveckling av e-tjänster har säkerställts. Flera initiativ avseende datahantering inom energiförbrukning har genomförts i samarbete med stadsledningskontoret (tariffoptimering, rapportering av energiförbrukning samt pilot med visualisering av energiförbrukning i skolkök).

Övningar har genomförts av förvaltningens krigsorganisation respektive krisledningsorganisation. En risk- och sårbarhetsanalys steg 1-4, med fokus på upprätthållande av de samhällsviktiga verksamheterna, är färdigställd.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll bidrar till sunda livsvillkor och säkra livsmedel i hela staden. Tillsynen och kontrollen syftar till att säkerställa att t.ex. bostäder, äldreboenden, skolor, förskolor samt offentliga anläggningar såsom bassängbad, centrumanläggningar och plaskdammar i alla stadsdelar är sunda. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar också i stadsplaneringen, för att säkerställa en hållbart växande stad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

● Uppfylls helt

Nämndens kontroll- och tillsynsarbete bidrar till en hälsosam uppväxtmiljö för barn och ungdomar. Genom vägledning bidrar nämnden till en stadsutveckling där det finns utrymme för både sunda bostäder och anläggningar för kultur- och idrottsevenemang.

Nämndmål: 1.1.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del av miljöförvaltningens verksamhet

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen arbetar för att barn ska växa upp i en sund miljö och ha tillgång till sunda förskole- och skollokaler samt andra vistelsemiljöer med jämlika förutsättningar för alla barn i staden. Förvaltningen tillämpar anpassade rutiner och checklistor som används för barnkonsekvensanalyser vid beslut som rör barns rättigheter med avseende på förutsättningar för en god hälsa och uppväxt i en sund miljö. Förvaltningen deltar också i stadens barnrättsnätverk och delar med sig av erfarenheter och goda exempel inom nätverket.

Aktiviteter:

- Genomföra barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barns rättigheter. Utförd i tillämpbara ärenden.
- Belysa barns rättigheter med avseende på miljö och hälsa vid remissyttranden rörande detaljplaner till stadsbyggnadsnämnden. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen har genomfört tillsyn på förskolor och skolor enligt plan. Tillsynen syftar till att tillgodose barnens rätt till god inomhusmiljö, minskad kemikaliepåverkan och säkra livsmedel. Tillsynen bidrar därmed till stadens arbete med att säkerställa alla barns rätt att växa upp under goda livsvillkor och att uppnå kunskapsmålen i skolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor	2024-01-01	2024-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetet förväntas avslutas under 2025			

Nämndmål: 1.2.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

● Uppfylls helt

Den riktade tillsynen av skolor och förskolor omfattar bland annat kontroll av bullernivåer, ventilation, hygienrutiner, kemikaliehantering och verksamhetens egenkontroll. Brister från föregående inspektion följs upp. Under året har totalt 300 inspektioner genomförts, där 273 gjordes inom den riktade tillsynen och 27 stycken i samband med anmälan av ny eller ändrad verksamhet. Utifrån dessa inspektioner har 171 nya uppföljningsärenden startats. Under året har 216 uppföljningsärenden avslutats, samtliga med en förbättrad inomhusmiljö till följd. De avslutade ärendena härrör även från tidigare års tillsyn eftersom vissa brister tar flera år att åtgärda, såsom exempelvis buller och ventilation. Resultatet från årets tillsyn skiljer sig inte jämfört med tidigare år. Höga bullernivåer och bristande ventilation hör till de vanligaste anmärkningarna.

Alla skolor och förskolor i staden ska också vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Avseende livsmedelskontroll så kontrollerar förvaltningen även att hantering av livsmedel utförs säkert.

Aktiviteter

- Genomföra inspektioner enligt plan på stadens skolor och förskolor. Utförd.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med föregående inspektion. Utförd.
- Fortsatt fokus på kemikaliearbete på förskolor och skolor. Utförd.
- Fortsatt tillsyn av förskolornas UV-skydd. Utförd.
- Fokus på städning och smittskydd utifrån nationell strategi. Utförd.
- Bidra till att matsvinn minskar. Utförd.
- Fortsätta bedriva tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon. Utförd.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	89 %			85	90 %		2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Årsmålet nås inte fullt ut då nya skolor och förskolor tillkommit under året och den procentuella andelen radonmätta verksamheter således blir lägre.							

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar miljö- och hälsoskyddsnämnden principerna om likabehandling och opartiskhet.

Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 är styrande i nämndens arbete med tillgänglighetsfrågor.

Tillgänglighetsaspekter beaktas i handläggningen och fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor (rådet) involveras i relevanta ärenden, och företrädevis i ett tidigt skede, där det är möjligt. Rådet valde under våren ut fokusområden kopplade till miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet, och i nuläget fokuseras områdena *Märkning och allergikost* samt *Kemikalier kopplat till miljö och hälsa*. I dialog med förvaltningen fastställdes aktiviteter för året, och arbetet återrapporterats till rådet vid rådets möte i september. I samband med detta fastställdes också gemensamt aktiviteter inför 2025, som införlivades i nämndens verksamhetsplan för 2025.

Nämndmål: 1.3.1 Miljön i hyresbostäder ska vara likvärdigt sund i samtliga delar av staden

● Uppfylls helt

Den riktade bostadstillsynen i flerbostadshus i socioekonomiskt svagare områden har genomförts enligt plan. I tillsynen kontrolleras lägenheter i flerbostadshus med avseende på fukt, mögel, ventilation, tappvattentemperatur samt låg inomhustemperatur vid kallare utomhustemperatur samt i förekommande fall skadedjur nära husen. Syftet är att utreda om det förekommer systematiska fel i hela byggnaden, men avvikelser noterade enbart i enstaka bostäder utreds också. Under året har 35 inspektioner genomförts, där varje inspektionstillfälle avser en byggnad och cirka 6-12 lägenheter besöks vid varje inspektionstillfälle. Resultatet visar avvikelser i ventilation men även fukt och i förekommande fall låg tappvattenvärme. Endast ett fåtal byggnader har varit utan avvikelse. Sju förelägganden om vidare utredning har beslutats. Av dessa är tre förelägganden utredning av fukt i samtliga badrum och status på avloppsstammar och riktar sig mot tre byggnader på samma fastighet med samma fastighetsägare. Övriga förelägganden avser ventilation och fukt för delar av en byggnad samt utredning av tappvattenvärme för alla bostäder i byggnaden.

Aktiviteter:

- Fortsatt riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt svagare områden, däribland Farsta, Hagsätra-Rågsved, Järva och Skärholmen. Utförd.
- Handlägga inkomna klagomål. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på vård- och omsorgsboenden. Genom tillsynen tillgodoses de äldres rätt till god inomhusmiljö och säkra livsmedel.

Äldre är extra känsliga för värmeböljor, vilket förväntas bli mer frekvent i framtiden.

Miljöförvaltningen bidrar med expertkunskap och planeringsunderlag för att kunna ta hänsyn till värme vid planering av verksamhet för äldre. I stadsplaneringen verkar förvaltningen för att äldreboenden ska placeras på platser där temperaturen inte riskerar att bli alltför hög, t.ex. där det finns grönska i närheten.

Nämndmål: 1.4.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

● Uppfylls helt

Hälsoskyddstillsyn inom vård- och omsorgsboenden har genomförts under året, och totalt har 87 inspektioner genomförts. Av de inspekterade boendena har 34 stycken fått minst en allvarlig anmärkning som krävde uppföljning. De vanligaste anmärkningarna är bristande förbyggande rutiner med avseende på legionella, anmärkning på ventilationen eller noterat buller från ventilationen och anmärkning rörande inomhustemperatur. Det har även framkommit att flera av de inspekterade boendena behöver samordna och upprätta en fungerande egenkontroll med avseende på miljö- och hälsoskydd. Miljöförvaltningen kontrollerar även att hantering av livsmedel på äldreboenden utförs säkert.

Miljöförvaltningen har också kontrollerat hur verksamheterna arbetar för att minska matsvinnet. Under 2024 har ett informationsmaterial om minskat matsvinn tagits fram. Under året har även samverkansmöte skett med Micasa i syfte att öka samarbetet mellan miljöförvaltningen och Micasa.

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn enligt plan på stadens äldreboenden. Utförd.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med inspektion. Utförd.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

● Uppfylls helt

Förvaltningen är delaktig i detaljplaneprocessen för att bistå med kunskap om hur man på ett hållbart sätt kan lokalisera kultur-, idrotts- och evenemangsplatser i hela staden. Förvaltningen bistår verksamheter med stöd och information om hur verksamheterna ska planera och projektera sina verksamheter på ett hållbart sätt. Förvaltningen deltar även i utredningen av lämpliga platser för ytterligare strandbad, bryggbad och platser för bastuflottar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa	2024-01-01	2024-12-31	
  Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 1.5.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

● Uppfylls helt

Förvaltningen fortsätter delta i implementeringen av Stockholms stads kulturstrategiska program med tillhörande vägledningar och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft. Förvaltningen bistår med kunskap om hur verksamheter kan samlokaliseras med bostäder på ett sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa förebyggs. Under sommarsäsongen med fler uteserveringar och liveevent ökar musikstörningar, vilket är ofrånkomligt i en storstad med ett rikt kulturliv även om verksamheterna arbetar för att följa gällande regler. Särskilt i de centrala delarna av staden. Det är en viss omsättning på verksamheter, så även om vissa verksamheter förbättras tillkommer nya som behöver förbättra sin verksamhet.

Aktiviteter:

- Miljöförvaltningen ska bistå med råd vid användning av ”Vägledning för buller från kulturscener i staden”. Vägledningen ska användas till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska risker för störningar i omgivningen och ge verksamheten en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden. Vägledningen kan även användas i stadsplaneringsarbetet. Utförd.

- I samband med remisser till socialnämndens tillståndsenhet informerar förvaltningen berörd verksamhetsutövare med avseende på vägledningen om musikbuller. Utförd.
- Kommunikationsinsatser till berörda verksamhetsutövare t.ex. inför sommarverksamheter med musik på uteservering och liveevent. Utförd.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Målet omfattar ett stort och mångsidigt arbete inom bl.a. energi, klimat, hållbara transporter, biologisk mångfald och resurshushållning. Ett flertal funktioner på förvaltningen har i uppgift att inom sina respektive specialistområden vägleda och stödja stadens verksamheter i arbetet med en rättvis klimatomställning. Arbetet med klimatomställning har under året till stor del fokuserat på framtagande av en ny klimathandlingsplan. Klimatomställningen ska även bidra till ett mer jämlikt samhälle. Förvaltningen har inlett ett projekt i fem geografiska områden för en hälsosam och rättvis klimatomställning.

Förvaltningen har arbetat med att minska utsläppen från trafiken bland annat genom olika insatser för att öka elektrifieringen. Likaså har förvaltningen deltagit med sin expertkunskap i arbetet med att minska energianvändningen, fasa ut fossila bränslen och verka för en ökad resurshushållning genom att stötta i inköps-, bygg-, och planeringsprocesser. Förvaltningen har haft ett nära samarbete med stadsledningskontoret, serviceförvaltningen och andra förvaltningar och bolag kring såväl strategiska som mycket konkreta frågor kopplade till inköp. I arbetet med stadens miljöprogram och tillhörande handlingsplaner är även kopplingen till arbetet med Agenda 2030 viktig.

I löpande arbete och inom olika projekt testas dessutom nya innovationer, oftast i samverkan med akademien. Genom ett flertal kanaler kommunicerar staden både internt och externt för att underlätta för näringsliv och medborgare att bidra till att nå stadens miljömål.

Förvaltningen arbetar, genom den förvaltningsövergripande modellen Ledstängen, för att miljöfrågorna ska beaktas i ett tidigt skede av planeringen och att staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad.

Förvaltningen bedriver miljöövervakning inom områdena luftkvalitet, biologisk mångfald och vattenkvalitet och håller på att etablera en övervakning inriktad på miljögifters påverkan på människors hälsa med särskilt fokus på barn och andra känsliga grupper.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Förvaltningen har i huvudsak en stödande och uppföljande funktion för att bidra till att Stockholm ska bli klimatpositivt genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Fokusområdena inkluderar energieffektivisering, fossilfria transporter, cirkulärt byggande, fossilfria bygg- och anläggningsarbeten och minskad plastanvändning. Vidare arbetar förvaltningen med uppföljning av växthusgasutsläpp och energianvändning. Genom riktade insatser inom energi- och klimatrådgivning har bostadsrättsföreningar, småhusägare och mindre företag fått stöd i att minska sin energianvändning och miljöpåverkan. Samverkan med näringsliv, branschorganisationer och akademi sker löpande och innovativa lösningar testas och utvecklas i projekt för senare implementering där det är lämpligt.

Förvaltningen har även genomfört en utredning av befintliga kolsänkor och kolförråd inom Stockholm. Kolförråd har även kartlagts för mark som staden äger utanför kommungränsen. Detta arbete skapar en grund för långsiktiga strategier att bevara samt binda mer kol och stärka stadens motståndskraft mot klimatförändringar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi i stadens organisation	1 730 GWh			1 759 GWh	1 735 GWh	1 735 GWh	2024
  Utsläpp per invånare (ton CO2e per invånare)	1,5 Ton CO2/inv			1,6 Ton CO2/inv	Max 1,4 Ton CO2/inv	1,4 ton CO2e/in v	2024

Analys

Avser preliminärt beräknat värde för år 2023 p.g.a. eftersläpning i statistiken. Fastställt värde för 2023, liksom preliminärt värde för 2024, beräknas i början av 2025. Förvaltningen bedömer att det är osäkert om målet nås. Främsta orsaken är minskad reduktionsplikt som ger mindre andel förnybart i diesel vilket bedöms kunna leda till ökade utsläpp från transportsektorn. För att klara klimatmålet behöver den största utsläppsminskningen ske i transportsektorn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat"	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa	2024-01-01	2024-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge nämnderna plastbeting med syfte att minska användningen av plast	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

Uppfylls helt

Förvaltningen följer årligen upp stadens växthusgasutsläpp, energianvändning och förnybar energiproduktion. Uppföljning av växthusgasutsläpp visar att målet om 1,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare för 2023 har uppnåtts. Förvaltningen bedömer att det är osäkert om målet nås för 2024. Den minskade reduktionsplikten för fordonsbränslen kommer troligen innebära att utsläppen per invånare ökar för 2024.

Bostadsrättsföreningars efterfrågan på energirådgivning har varit fortsatt hög under 2024, cirka 90 rådgivningsbesök har genomförts under året med uppföljande stöd för enskilda föreningar. Deltagarna har erbjudits möjligheter till erfarenhetsutbyte via nätverket för bostadsrättsföreningar. Dessutom har riktade informationsinsatser gjorts mot småhusägare med oljeuppvärmning och företag inom restaurang- och bageri för att stödja omställning till mer hållbara energilösningar.

Förvaltningen har stöttat S:t Erik markutveckling och arbetsmarknadsförvaltningen med etablering av återbruksdepå i Ulvsunda. Depån har tagits i drift.

Inom tillsynen av fastighetsägarnas egenkontroll kontrolleras även verksamhetsutövarens arbete med energianvändning och energieffektivisering. I flera fall riktas krav på att genomföra energiutredning samt ta fram åtgärdsförslag för att minska byggnadens energianvändning.

Aktiviteter:

- Utredda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna. Delvis utförd. Förutsättningarna är utredda, fortsatt arbete kommer ske under 2025.
- Utredda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot. Utförd.
- Kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa. Utförd.
- Utredda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden. Utförd.
- Löpande bistå förvaltningar och bolag med stöd gällande energieffektivisering, klimat och cirkularitet. Utförd.
- Delta med klimatkompetens i stadsledningskontorets arbete med att revidera stadens matstrategi ”God, hälsosam och klimatsmart mat”. Utförd.
- Kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker. Utförd.
- Verka för att stadens miljöfarliga verksamheter minskar sin energianvändning. Genom tillsynen bedriva systematisk energitillsyn med fokus på energihushållning och användning av förnybara bränslen i enlighet med Naturvårdsverkets nationella strategi för tillsyn enligt miljöbalken. Utförd.

Nämndmål: 2.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på miljö och klimat

● Uppfylls helt

Implementering av handlingsplanen för hållbar plastanvändning har pågått under året. Förvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen bland annat tagit fram vägledande material för minskad användning av engångshandskar i stadens tillagnings- och mottagningskök. Uppskalning av resultaten från projektet *Hållbar vård och omsorg* har också fortsatt under perioden. Workshops med chefer och nyckelpersoner från vård- och omsorgsverksamheter har genomförts under året i nio av elva stadsdelar med resultatet att fler verksamheter nu har påbörjat ett systematiskt arbete med hållbar plastanvändning. Miljöförvaltningen har även stöttat serviceförvaltningen i ett flertal upphandlingar och avtalsuppföljningar med fokus på plast samt påbörjat en utredning tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB kring ökad insamling av övrig plast för materialåtervinning. Vidare har implementeringen av handlingsplan för minskad spridning av mikroplaster fortsatt. Exempelvis har spridning av mikroplast i luften från trafiken fortsatt studerats tillsammans

med VTI. Arbetet har även genomförts med att integrera delar av handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast i den nya kemikalieplanen och inom dagvattenarbetet.

Samordning och utveckling av arbetet med plast inom olika områden har dessutom skett löpande i syfte att minska plastens skadliga miljö- och hälsopåverkan. Bred samordning av plastarbetet har skett, där kunskaps- och erfarenhetsutbyte sker. Under perioden har även samverkan med stadsledningskontoret och Stockholm Business Region fördjupats gällande minskad användning av plast vid evenemang och möten i staden. Därtill har samverkan skett med näringslivet inom ramen för Miljö- och klimatpakten.

Aktiviteter:

- Utredda ett system för att ge förvaltningarna plastbeting med syfte att minska användningen av plast. Utförd.
- Samordna stadens förvaltningar och bolag i arbetet för en hållbar plastanvändning. Utförd.
- Ge stöd i genomförandet av samtliga åtgärder i berörda handlingsplaner. Utförd.
- Genomföra de åtgärder som åligger nämnden enligt berörda handlingsplaner. Utförd.
- Verka för att plast separeras från övrigt avfall och går till materialåtervinning. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en stödande och utredande roll gällande biologisk mångfald i staden. Detta innefattar bl.a. implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF), samt miljöövervakning. Arbetet kopplar bland annat till mål 11 (Hållbara städer och samhällen), 14 (Hav och marina resurser) och 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) i Agenda 2030.

Nämnden bedriver också tillsyn i skyddade områden och ger rådgivning om skötsel och åtgärder i naturområden, vilket syftar till att bibehålla och stärka den biologiska mångfalden och en fungerande grön infrastruktur.

Inriktningen för arbetet med biologisk mångfald anges i stadens handlingsplan för biologisk mångfald. En viktig del i arbetet är att följa utvecklingen avseende biologisk mångfald över tid. Förvaltningen arbetar med fortlöpande miljöövervakning och deltar aktivt med ekologisk kompetens i stadens övergripande processer. Arbetet innefattar också särskilda utbildningstillfällen för bland annat reservatsförvaltare för att främja naturvårdsskötsel. Förvaltningen bidrar också med ekologisk kompetens i de uppdrag kopplade till att utreda förutsättningarna för nya naturreservat och biotopskyddsområden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet	2024-01-01	2024-12-31	
Analys			
Arbetet fortsätter under 2025.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat	2024-01-01	2024-12-31	
  Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden	2024-01-01	2024-08-31	
  Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen	2024-01-01	2024-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald

 Uppfylls helt

Handlingsplanen för biologisk mångfald och de stadsdelsvisa åtgärdsförlagen för biologisk mångfald skapar förutsättningar att inom stadens olika verksamheter värna och gynna funktionerna i Stockholms blågröna infrastruktur. Miljöförvaltningen har genomfört åtgärder inom naturvårdsområdet, bidragit med ekologisk kompetens och utbildning gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Övervakning av naturmiljön på landskaps-, habitat- och artnivå enligt uppdaterat program för miljöövervakning av biologisk mångfald har genomförts under året. Särskilda inventeringsinsatser har genomförts kopplat till stadens värdefulla ekmiljöer samt på artnivå för fladdermöss och fåglar.

Förvaltningen har under året deltagit i förvaltningsövergripande arbetsgrupper för att genomföra budgetuppdragen om att utreda och inrätta naturreservat och biotopskyddsområden. Miljöförvaltningen har genomfört platsbesök, granskat underlagsutredningar, tagit fram landskapsekologiska analyser och samverkat kring lämpliga avvägningar inom ramen för respektive projekt. Under året har förvaltningen också utrett om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat.

Som ett led i arbetet med att ta ett helhetsgrepp kring natur- och grönfrågorna i staden har förvaltningen deltagit i det förvaltningsövergripande arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden, samt i utredningsarbetet kopplat till en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet. Miljöförvaltningens expertkompetens och samlade kunskapsunderlag kopplat till ekologi, grön infrastruktur och biologisk mångfald har utgjort en viktig del i arbetet.

Miljöförvaltningen har tillsammans med exploateringskontoret under året utvecklat ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning. Förvaltningen har också utrett möjligheten att årligen mäta och redovisa stadens totala grönyta inklusive förändringarna inom ESBO.

I tillsynsarbetet enligt 7 kap. miljöbalken bevakas områden skyddade som Natura 2000, natur- och kulturresevat, naturminnen samt strandskyddsområden. Med rådgivning, information och samråd skapas förutsättningar för att syftena med de skyddade områdena uppnås.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens arbete med biologisk mångfald enligt handlingsplan för biologisk mångfald inklusive de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald. Utförd.
- Tillsammans med berörda stadsdelsnämnder fortsätta arbetet med Grönare Stockholm där fokus är att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden samt stärka gröna svaga samband enligt översiktsplanen. Utförd.
- Stötta stadens förvaltare av naturområden i arbetet med skötsel och åtgärder för att gynna biologisk mångfald genom informationsspridning, rådgivning, kunskapsunderlag och utbildning. Särskilt fokus i Järvaområdet. Utförd.
- Erbjud utbildning inom naturskötsel till stadens verksamheter samt upphandlade entreprenörer som är verksamma inom området. Utförd.
- Genomföra övervakning enligt miljöövervakningsprogram för biologisk mångfald, fortsatt följa utvecklingen över tid för stadens ekologisk särskilt betydelsefulla områden samt utveckla metodiken för uppföljning av prioriterade arter och naturkvalitéer identifierade i handlingsplan för biologisk mångfald. Utförd.

- Utredda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat. Utförd.
- I samarbete med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och andra berörda nämnder arbeta vidare med att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning. Utförd.
- I samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning. Utförd.
- I samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden. Utförd. Arbetet är påbörjat och fortlöper under 2025.
- I samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet. Delvis utförd. Arbetet är påbörjat och fortlöper under 2025.
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnderna, kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Uppfylls helt

Förvaltningen har stöttat förvaltningar och bolag med fordons- och drivmedelskompetens vid upphandling och uppföljning av transporttjänster samt vid installationer av laddinfrastruktur. Detta för att öka utbytestakten till fossilfria fordon och uppnå målet om en fossilfri organisation till år 2030. Samarbete har även skett med andra kommuner för att harmonisera kraven i länet. En harmonisering av kraven underlättar för de leverantörer som ska genomföra uppdragen.

Förvaltningen har också arbetat med att sprida erfarenheter från fossilfria/utsläppsfria markentreprenader. Fossilfria markentreprenader är ett område där det finns en stor potential att minska växthusgasutsläppen. Förvaltningen har genomfört seminarier om eldrivna parkmaskiner och eldrivna entreprenadmaskiner. Båda seminarierna var uppskattade och välbesökta.

Förvaltningen har också samarbetat med utbildningsförvaltningen och serviceförvaltningen inom Off-Peak livsmedelsprojektet. Inom projektet har skolor provat livsmedelsleveranser utanför rusningstid. Effektmätningar inom projektet visar bland annat på en tidsvinst både för beställare (skolor) och transportör. Testet omfattande endast fem skolor vilket gav en begränsad effekt på trafikarbetet, men vid en uppskalning till 15-20 skolor så uppskattas trafikarbetet minska med cirka 40 procent jämfört med leveranser under dagtid 07.00 -14.00,

då det också går fortare att leverera utanför rusningstid. Utöver det rapporteras om mindre stress och bättre arbetsmiljö för kökspersonal och chaufförer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO2e per invånare)	0,82 Ton CO2 / inv			0,89 Ton CO2 / inv	0,8 Ton CO2 / inv	0,80 ton CO2e/in v	2024
Analys							
Utfallet avser 2023. Utfall för 2024 kommer under våren 2025. Reduktionsplikten har sjunkit och andelen biodrivmedel som ska blandas in i diesel har sjunkit. Eftersom reduktionsplikten fortsatt är låg de närmaste åren kommer andelen biodrivmedel fortsatt vara låg. Skattebefrielsen på biogasen har även tagits bort vilket gjort biogasen dyrare. På mobilitetsområdet har två av de större bilpoolsföretagen lagt ned sin verksamhet i Stockholm, och antalet bilpoolsbilar i staden har därför minskat sedan föregående år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

 Uppfylls delvis

Förvaltningen har bedrivit ett aktivt arbete för att användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka under året. Miljöfordonen och framförallt eldrivna fordon har ökat i antal och i andel i hela Stockholmsregionen. Även antalet laddplatser har ökat under året.

Användning av förnybara drivmedel har däremot påverkats mycket av olika händelser i omvärlden. Fossila drivmedel har minskat i pris, biogasen har ökat i pris, minskad reduktionsplikt samt att det har funnits få biogas- eller etanolfordon att köpa. Det har därför varit svårt att nå målet för ökad försäljning av förnybara drivmedel.

På mobilitetsområdet har två av de större bilpoolsföretagen lagt ned sin verksamhet i Stockholm, och antalet bilpoolsbilar i staden har därför minskat sedan föregående år.

Staden fordonsflotta bestod till 100 procent av miljöfordon vid utgången av år 2024. Elbilar har främst köpts in vartefter fordonsflottan förnyats. Förvaltningen har genomfört ett stadsinternt seminarium och utställning om lastcyklar; både för stadens egna bruk och för att kunna ställa krav på leverantörer vid upphandlingar av transporttjänster. Förvaltningen har påbörjat arbetet med en ny elbilpoolsupphandling och en ny hyrbilsupphandling.

Förvaltningen har samordnat nätverk inom laddinfrastruktur respektive mobilitetstjänster för att underlätta och påskynda arbetet inom dessa två områden.

Förvaltningen har deltagit i samordningsgruppen för elektrifiering, som letts av trafikkontoret.

Aktiviteter:

- Ansvara för kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och för inköpskategorin fordon. Optimera hanteringen och användningen av stadens egna fordon. Förvalta och utvärdera elbilspooltjänsten med eldrivna personbilar och lätta lastbilar. Utförd.
- Stödja nämnder och bolagsstyrelser med miljö- och klimatkrav vid upphandlingar som inkluderar fordon och transporter (gäller bilar, lastbilar, entreprenadmaskiner, arbetsfordon, parkskötselverktyg, laddinfrastruktur med mera). Förvaltningen bistår vid såväl framtagande av krav som vid uppföljning och utvärdering. Utförd.
- Stödja exploateringsnämndens och trafiknämndens utvecklingsarbete och testverksamhet för att ställa om entreprenadfordon till eldrift. Stötta med fordons- och drivmedelskompetens gällande omläggning av gods från lastbil till pråm och lastcykel samt gällande åtgärder för att effektivisera masshanteringen. Utförd.
- Bistå trafikkontoret i arbetet med Elektrifieringspakten och för att nå målet att trafiken ska vara utsläppsfri i innerstaden år 2030. Utförd.
- Delta i den samordningsgrupp för elektrifiering som ska ledas av trafikkontoret och som inrättas för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

I stadsplaneringen har förvaltningen en aktiv roll att hjälpa till med avvägningar för en hållbar stadsutveckling, både i tidiga skeden och under detaljplaneringen. I planprocessen bidrar förvaltningen med expertkunskap om bl.a. naturvärden, buller, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar och klimatanpassning.

Länets nya åtgärdsprogram för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) fastställdes i december 2023. Stadens nya åtgärdsprogram för buller 2024-2028 fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2024.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn gällande luftkvalitet och bullerstörningar på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Utöver bostadsmiljö är luft- och ljudmiljö på skol- och förskolegårdar högt prioriterat.

I de lokala åtgärdsprogrammen för vatten har åtgärdsbehovet i den befintliga miljön pekats ut och förvaltningen stöttar aktivt berörda i genomförandet av åtgärderna. Tillsynen av

verksamheter som påverkar vattenkvaliteten är ett viktigt verktyg för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Förvaltningen har därför initierat ett arbete med att öka kunskapen om hur tillsynen kan utvecklas inom detta område.

Vägledning saknas för hantering av sulfidförande berg vilket skapar osäkerhet kring vad som är en hållbar hantering. Förvaltningens tillsyn behöver utvecklas och möta både behovet av en lokal cirkulär hantering av massor samtidigt som den lokala miljön skyddas från förorening. Samverkan i frågan sker inom olika fora på regional nivå samt med SGU och Naturvårdsverket.

Förvaltningen har fortsatt fokus på tillsyn av förorenade områden och utveckling av proaktivt arbete med förorenad mark så som fortsatta inventeringar och ansvarsutredningar. Förvaltningen samverkar även med exploateringskontoret och idrottsförvaltningen i ett projekt som syftar till att ta fram en långsiktig plan för hur den förorenade marken på båtuppställningsplatser kan hanteras. Förvaltningen bedriver löpande miljöövervakning i vatten i syfte att ge underlag för tillsyn, fysisk planering samt planering och uppföljning av åtgärder.

Förvaltningen fortsätter att stödja stadens verksamheter med kunskap och vägledning för att undvika farliga ämnen i material som köps in eller som redan finns i verksamheterna. Ett förslag till reviderad kemikalieplan har tagits fram och behandlats i miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2025, inför beslut i kommunfullmäktige senare i vår.

Flera av de indikatorer som är kopplade till målet om ren luft, rent vatten och giftfria miljöer visar att det finns utmaningar med att nå målet. Det behövs en fortsatt hög åtgärdestakt i staden för att nå framgång. Miljöförvaltningen gör dock bedömningen att verksamhetsområdesmålet i sin helhet kan anses uppfyllt för miljö- och hälsoskyddsnämndens räkning, då förvaltningens arbete fortlöper enligt plan utifrån nämndens rådighet och ansvar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel badplatser med bra vattenkvalitet	82 %				70 %	70 %	2024
  Antal dygn över miljö kvalitetsmålet för dygnsmedelvärdet för PM10	58 dygn			29 dygn	Max 35 dygn	Max 35 dygn	2024
Analys							
Användningen av dubbade vinterdäck samt användningen av sand leder till ansamling av partiklar på gatorna vintertid. Vid torra körbanor under främst senvintern och våren virvlas vägdamm upp och då uppträder höga halter av PM10 i Stockholm under dessa perioder. Detta är anledningen till att mätstationerna i Stockholm uppmäter PM10-halter över miljö kvalitetsmålet.							
  Antal förekomster i stadens kemikaliehanteringssystem av utpekade produkter med utfasningsämnen	129				120	Fastställt 2024	2024
Analys							
Eftersom indikatorn fastställdes först under april 2024 har bolag och förvaltningar inte haft kännedom om vilka specifika produkter som skulle ersättas förrän i april, vilket kan förklara att målet inte fullt nås. Från och med början av 2025 kommer							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
produkter som ska fasas ut också märkas ut med en symbol i stadens kemikaliehanteringssystem, vilket kommer att underlätta vid nyanskaffning av olika produkter.							
  Antal timmar över miljö kvalitetsmålet för timmedelvärdet för kvävedioxid	93 timmar			0 dygn	Max 175 timmar	Max 175 timmar	2024
  Vattenområden med förbättrad näringsituation	56 %				44 %	44 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

 Uppfylls helt

I stadsplaneringen har förvaltningen en aktiv roll genom att bidra med expertkunskap inom miljö och hälsa samt hjälpa till med avvägningar för en hållbar stadsutveckling, både i tidiga skeden och under detaljplaneringen. Förvaltningens deltagande i detaljplaneringen framgår av processverktyget Ledstången. För alla nya detaljplaner tar förvaltningen bl.a. fram underlag till stadsbyggnadsnämndens beslut om betydande miljöpåverkan. Underlaget innehåller även en utförlig beskrivning av för detaljplanen viktiga miljö- och hälsofrågor att utreda och beakta. I planprocessen bidrar förvaltningen med expertkunskap om bl.a. naturvärden, buller, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar, klimatpåverkan och klimatanpassning. Exempel på aktuella stadsplaneringsprojekt där miljöförvaltningen medverkar är ombyggnationen av Centralstationen där dagvattenhanteringen är en stor fråga och programmet för Älvsjö där skyfallssituationen är en knäckfråga. Förvaltningen deltar även i kommande stadsutveckling på Bromma flygplats, där bland annat markföroreningsfrågan är komplex, och Slakthusområdet, som utsätts för buller från flera olika källor. Förvaltningen deltar även i planeringen av nya tunnelbanan mellan Fridhemsplan och Älvsjö som omfattar flera stadsdelar och berör ett naturreservat.

Aktiviteter:

- Bistå berörda nämnder i stadsplaneringen med underlag och bedömningar gällande miljö- och hälsofrågor som t.ex. ljudkvalitet, luftkvalitet, markföroreningar, dagvattenfrågor, naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatpåverkan och klimatanpassning. Utförd.

- I samarbete med kommunstyrelsen, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras. Utförd
- I samarbete med trafiknämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall. Delvis utförd. Arbetet fortlöper under 2025.

Nämndmål: 2.4.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

● Uppfylls helt

Förvaltningen har haft fyra mätstationer för luftkvalitet i kontinuerlig drift under 2024. Stationerna är placerade i anslutning till trafikerade innerstadsgator med syfte att kontinuerligt utvärdera halterna mot miljö kvalitetsnormer, miljö kvalitetsmålet *Frisk luft* och WHO:s riktvärden.

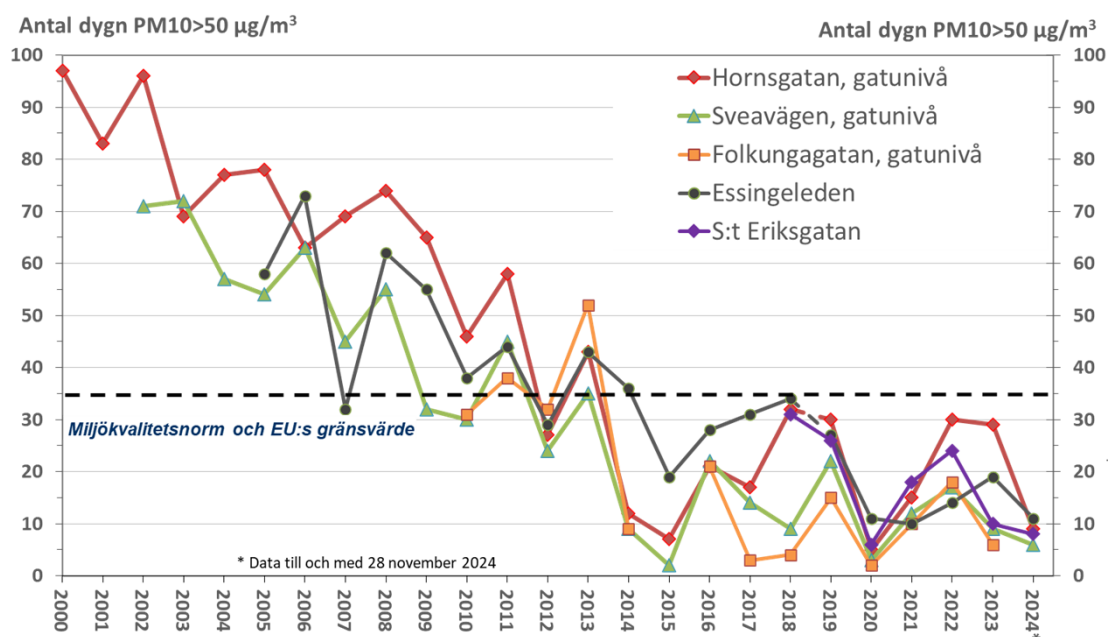
Vid Stockholms mätstationer klaras miljö kvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) för kvävedioxid och partiklar (PM10) sedan flera år tillbaka. För att skydda människors hälsa finns förutom normvärden även det nationella miljö kvalitetsmålet *Frisk luft*. Miljö kvalitetsmålet för kvävedioxid vid Stockholms mätstationer klarades för första gången i Stockholm år 2024.

För partiklar (PM10) klarades inte miljö kvalitetsmålet vid stadens mätstationer år 2024. Antalet tillåtna dygn över målvärdet 30 µg/m³ överskreds i slutet av maj på Hornsgatan. Även vid Trafikverkets mätstation intill E4/E20 på Lilla Essingen passerade antalet tillåtna dygn med halter över miljö kvalitetsmålet i slutet av maj. PM10-halterna kan variera stort mellan olika år beroende på mängden nederbörd och förekomsten av torra vägbanor under vårvintern.

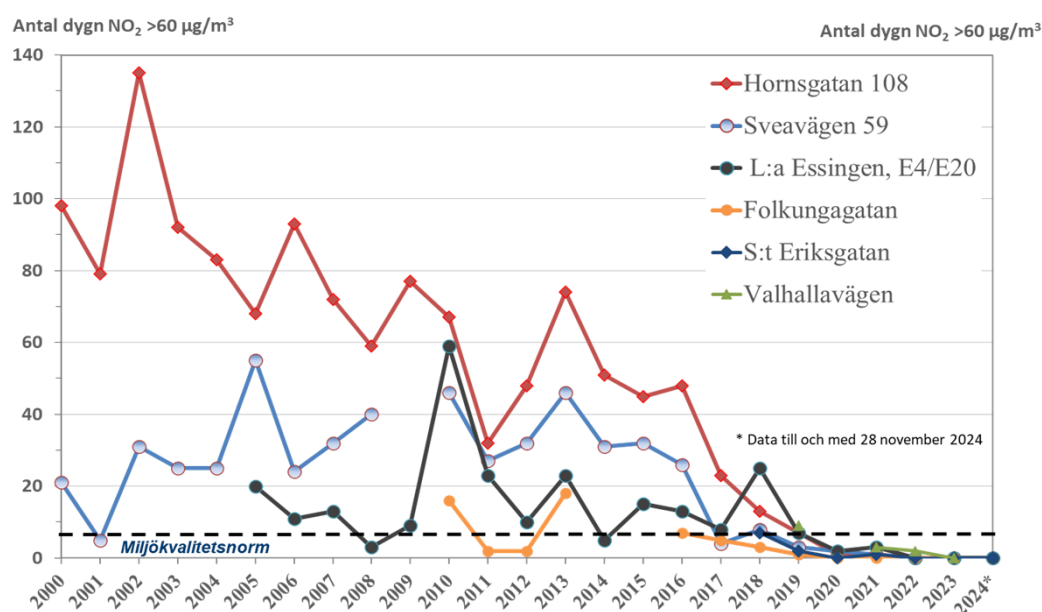
Under 2024 har förvaltningen stöttat trafikkontoret i arbetet med att påbörja åtgärder för hur staden kan nå Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet till 2030.

Under året har förvaltningen även genomfört mätningar för att utvärdera luftkvaliteten i det område i city där miljö zon klass 3 planeras införas. Med start i januari 2024 har det utförts månadsprover av kvävedioxid på tre gator inom zonen (Mäster Samuelsgatan, Regeringsgatan och Norrlandsgatan) och på en gata i anslutning till zonen (Hamngatan). I oktober 2024 etablerades en mätstation på Norrlandsgatan där halter av kvävedioxid och partiklar, PM10, mäts kontinuerligt liksom buller. I zonen har det även utförts räkningar av andel fordon med dubbade vinterdäck. Mätningarna utförs som en del i förvaltningen uppdrag att utvärdera stadens miljö zoner. Mätningar planeras att fortsätta även under 2025.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av halter av PM10 vid Stockholms mätstationer i gatumiljö sedan år 2000.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av halter av kvävedioxid vid Stockholms mätstationer i gatumiljö sedan år 2000.

Länets nya åtgärdsprogram för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) fastställdes av länsstyrelsen i december 2023. Stadens nya åtgärdsprogram för buller 2024-2028 fastställdes

av kommunfullmäktige i juni 2024 och har inrapporterats till EU. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog med väghållarna gällande genomförande av åtgärdsprogrammen.

Förvaltningen medverkar i stadsplaneringen för att nya bostäder och stadsdelar ska få en så god ljudmiljö och frisk luft som möjligt. Trafikbuller förekommer i de flesta pågående detaljplaner. Genom en medveten planering kan en god boendemiljö ofta skapas även i områden med höga buller- och luftföreningsnivåer, som exempelvis längs högtrafikerade vägar.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn gällande luftkvalitet och bullerstörningar på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Utöver bostadsmiljö är luft- och ljudmiljö på skol- och förskolegårdar högt prioriterat. Exempelvis har förvaltningens tillsyn lett fram till att en bullerskyddskärm vid en förskola längs Valhallavägen ska uppföras.

Aktiviteter:

- Kontinuerlig luftövervakning och utvärdering av miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål. Utförd.
- Utvärdering av åtgärder, samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar med mål att klara miljökvalitetsmålet *Frisk Luft* och de riktvärden som Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar. Utfört
- Utvärdera stadens miljözoner. Utförd.
- Bistå trafikkontoret i arbetet med att påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås. Utförd.
- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen. Utförd.
- Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2024-2028 enligt Förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska färdigställas, samt tas upp i kommunfullmäktige innan sommaren 2024. Utförd.
- Fortsatt tillsyn av väghållarnas egenkontroll gällande miljöstörningar i form av buller och luftföroreningar från trafiken. Utförd.
- Fortsätta tillsyn av väghållarnas arbete för att klara de nationella miljömålen för frisk luft på platser där känsliga grupper vistas stadigvarande, som t.ex. skolor och förskolor. Utförd.
- I tillsynen av de miljöfarliga verksamheterna verka för att utsläpp till luft och bullerstörningar reduceras så långt som möjligt. Utförd.

Nämndmål: 2.4.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs

● Uppfylls helt

Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster (LÅP) fortskrider. Hittills har sexton åtgärdsprogram antagits av berörda nämnder och ytterligare tre förväntas bli klara för beslut under 2025. I de lokala åtgärdsprogrammen för vatten identifieras åtgärdsbehovet i den befintliga miljön och förvaltningen stöttar aktivt berörda förvaltningar och bolag i genomförandet.

Förvaltningen har samverkat med genomförandeorganisationerna bland annat genom den strategiska samverkansgruppen för god vattenstatus med tillhörande samverkansgrupper för lokala åtgärdsprogram samt dagvattenhantering. Förvaltningen har även påbörjat arbetet med att stärka stödet till genomförandeorganisationerna med ett särskilt fokus på stadsdelsförvaltningarna. En workshop har hållits med stadsdelsförvaltningarna för att gemensamt identifiera hur miljöförvaltningen kan stötta i genomförandet av de lokala åtgärdsprogrammen. En uppföljande workshop planeras 2025

Tillsyn på verksamheter som påverkar vattenkvaliteten är ett av de verktyg som pekas ut av vattenmyndigheten som viktigt för kommunen att arbeta med för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Förvaltningen har initierat ett projekt som syftar till att öka kunskapen om hur tillsynen inom området kan utvecklas. Under året har ett handläggarstöd tagits fram, för att underlätta bedömning av påverkan på vatten från miljöfarliga verksamheter.

Förvaltningens tillsyn omfattar bland annat tillsyn av väghållarnas dagvattenhantering, såväl funktionen av befintliga dagvattenanläggningar som utveckling av dagvattenrening längs de sträckor där rening idag saknas. Tillsynen av trafikkontorets hantering av vägdagvatten från de mest trafikerade vägarna i staden har intensifierats. Under året har trafikkontoret redovisat vilka åtgärder som är mest prioriterade att vidta utifrån ett miljönyttoperspektiv.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens vattenarbete enligt handlingsplan för god vattenstatus och de lokala åtgärdsprogrammen. Utförd.
- Driva genomförandet av handlingsplanen för god vattenstatus med särskilt fokus på genomförandet av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Utförd.
- Stötta genomförandeorganisationerna i ett effektivt genomförande av de operativa åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen, i syfte att underlätta stadsutvecklingen. Med särskild insats för att förbättra expertstödet till stadsdelsnämnderna. Utförd.
- Fortsatt utvärdera arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för att stärka genomförandetakten i syfte att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Utförd.
- Stödja och utveckla arbetet med klimatanpassning och planhandläggning i syfte att verka för att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas. Utförd.

- Genomföra löpande miljögiftsövervakning för att följa utvecklingen av kemisk status och särskilda förorenade ämnen i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten och vid behov komplettera med screening i övriga vatten. Utförd.
- Genomföra undersökningar i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten i enlighet med övervakningsprogram för ekologisk status. Utförd.
- Delta i kommunövergripande vattensamverkansgrupper och vattenvårdsförbund samt i regionala samt internationella vattensamarbeten och samarbeta med olika forskningsinstitut för att intensifiera vattenarbetet. Utförd.
- Delta i externfinansierade projekt, som exempelvis Drizzle och LIFE IP Rich Waters för att bidra till genomförande av handlingsplanen och lokala åtgärdsprogram. Utförd.
- Delta i arbetet med att inrätta nya platser för fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt avskaffa badförbudet och bistå berörda förvaltningar med kunskapsunderlag. Utförd.
- Identifiera vilka miljöfarliga verksamheter som idag omfattas av nämndens tillsyn som är verksamma inom respektive avrinningsområde samt bedöma om det finns andra verksamheter som har påverkan på recipienterna. Delvis utförd. Arbetet fortsätter under 2025.
- Ta fram tillsynsstöd för tillsyn av enskilda verksamheter för att följa miljö kvalitetsnormer för vatten. Delvis utförd. Arbetet fortsätter under 2025.
- Inventera, kontrollera och riskklassificera små enskilda avloppsanläggningar. Delvis utförd. Riskklassning påbörjad.
- Genomföra tillsyn enligt plan på Stockholms hamn samt på stadens båtklubbar, fritidsbåtshamnar och varvsföreningar. Utförd.
- Genomföra tillsyn av avloppsreningsverken, ledningsnätet och utföra tillsyn kopplat till ombyggnationen av Henriksdals reningsverk och byggnationen av nya avloppstunnlar. Utförd.
- Genomföra tillsyn av industrier, verkstäder, kemptvättar, drivmedelsstationer, fordonstvättar samt buss- och tågdepåer avseende avloppsutsläpp (dag- och spillvatten inklusive vatten från fordonstvätt). Utförd.

Nämndmål: 2.4.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

 Uppfylls helt

Stockholms stads kemikalieplan beskriver hur staden ska bedriva ett strukturerat arbete med att undvika farliga kemikalier i alla stadens verksamheter och på så vis uppnå målen i miljöprogrammet. I samband med framtagandet av nytt miljöprogram har ett förslag till

reviderad kemikalieplan tagits fram och behandlats i miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2025, inför beslut i kommunfullmäktige senare i vår.

De vägledningar för förskolor, skolor och arbetsplatser som har tagits fram ska fortsätta implementeras i berörda organisationer. Miljöförvaltningen har genom kemikaliecentrum erbjudit verksamheterna stöd och vägledning i detta arbete.

Genom utredningar och analyser av material identifieras effektiva arbetssätt, relevanta krav på produkter och vad som är kemikaliesmarta val. Under året har ett särskilt fokus legat på de utpekade ämnesgrupperna PFAS, bisfenoler och ftalater. Analyser har gjorts på bland annat pulverlack, tunnelduk, profilprodukter och engångsmaterial i kontakt med livsmedel. Förvaltningen omsätter erfarenheterna i stöd i upphandlingar och avtalsförvaltning (se även nämndmål 3.1.2).

Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter i inomhusmiljön, särskilt där barn vistas. Under 2024 har prover tagits på 21 förskolor och analyserats avseende en rad kemiska ämnen. Nytt mot tidigare undersökningar är att både luft och damm analyseras, och att en bredare analys av PFAS görs för att ta hänsyn till att ämnesgruppen består av tusentals ämnen som inte kan analyseras var och ett för sig.

Genom förvaltningens olika utåtriktade kommunikationsinsatser får verksamhetsutövare och konsumenter i staden ökad kunskap om kemikalier (se även nämndmål 3.7.2).

Inom tillsynen av olika verksamheter, däribland miljöfarliga verksamheter samt skolor och förskolor, arbetar förvaltningen löpande med att minska användningen av kemikalier samt att genom produktvalsprincipen ersätta med andra produkter som kan antas vara mindre farliga.

Aktiviteter

- Ta fram ett förslag till uppdaterad kemikalieplan för staden som visar vägen mot målet om ett giftfritt Stockholm. Utförd.
- Stärka kemikaliecentrums specialiststöd till stadens olika verksamheter vid upphandlingar. Utförd.
- Utveckla arbetssätt för att identifiera användningsområden av PFAS, bisfenoler och ftalater och för att på sikt undvika dessa ämnesgrupper. Utförd.
- Verka för en giftfri skol- och förskolemiljö i samarbete med stadsdelsnämnderna, förskolenämnden, utbildningsnämnden och SISAB. Utförd.
- Fortsätta utveckla den hälsorelaterade miljögiftsövervakning inriktad på barns och andra känsliga gruppers livsmiljöer, med analyser av varor, material och inomhusmiljöer. Utförd.
- I tillsynen av de miljöfarliga verksamheterna verka för att de har fungerande rutiner för sin kemikalie- och avfallshantering i syfte att minimera riskerna för utsläpp av kemikalier till luft, mark och vatten samt att de tar bort eller byter ut farliga kemiska ämnen i produktionen mot mindre farliga eller icke-kemiska alternativ (substitution). Utförd.
- Tillsyn hos försäljare av e-cigarettor och e-vätskor. Utförd.

- Kontroll av kemiska produkter i butik och tillsyn av lagerhållare och överlåtare. Utförd.
- Handläggning ansökningar och anmälningar om spridning av växtskyddsmedel och anmälningar om blästringsarbeten/taktvätt. Utförd.
- Tillsyn av konstgräsplaner. Utförd.

Nämndmål: 2.4.5 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

 Uppfylls helt

Tillsyn av avfallshanteringen hos livsmedelsverksamheter (exempelvis restauranger, caféer, hotell och livsmedelsbutiker) har genomförts. Tillsynen har framförallt bedrivits mot livsmedelsbutiker i syfte att följa upp nya lagkrav kring tömning och utsortering av förpackat matavfall som trädde i kraft 1 januari 2024. Av de 47 inspekterade verksamheterna hade 39 verksamheter (83 procent) brister som krävde uppföljning från förvaltningen sida. Andelen verksamheter med brister skiljer sig inte nämnvärt från tidigare år, vilket tyder på att det finns ett fortsatt behov av tillsyn.

Utöver den ordinarie tillsynen har förvaltningen även utrett och tagit fram information kring det nya kravet på återanvändbara förpackningar som trädde i kraft 1 januari 2024. Det nya lagkravet har inneburit många inkommande frågor från både verksamhetsutövare och andra kommuner.

Tillsynen av avfallstransportörer utgår ifrån den nationella tillsynsstrategin för avfallsområdet. Inspektioner sker enligt två olika metoder. Den ena metoden innebär föranmälda inspektioner av avfallstransportörer belägna inom Stockholms kommun som har ett giltigt tillstånd att transportera avfall, med särskilt fokus på hantering av farligt avfall. Den andra metoden innebär att inspektioner av avfallstransportörer sker oanmält i anslutning till en avfallsanläggning belägen inom kommunen. Vid tillsynen enligt båda metoderna kontrolleras bland annat att den enskilda transporten efterlever bolagets villkor enligt transporttillståndet samt att transportdokument finns vid transport av farligt avfall. Inom ramen för den oanmälda tillsynen i anslutning till en avfallsanläggning kan förvaltningen komma att utöva tillsyn mot transportörer med säte både i och utanför Stockholms kommun samt aktörer som saknar transporttillstånd, d.v.s. att de bedriver olovliga avfallstransporter. Tillsynsområdet är därmed också en viktig del när det kommer till att upptäcka illegal avfallshantering.

Förvaltningen har under året genomfört tillsyn av 69 avfallstransportörer genom föranmälda inspektioner. Vid 41 av dessa inspektioner bedömdes verksamhetsutövarna ha brister som kräver någon slags uppföljning från miljöförvaltningens sida. De vanligaste bristerna som kräver uppföljning gäller verksamheternas rutiner kring hantering av farligt avfall när det kommer till upprättande av transportdokument och inrapportering till Naturvårdsverkets avfallsregister.

Två oanmälda tillsynsinsatser har genomförts i samarbete med Trafikpolisen, varav den ena skedde inom ramen för en myndighetsgemensam tillsynskampanj som anordnades av

länsstyrelsen där insatser genomfördes samtidigt inom flera olika kommuner i Stockholm län. Vid dessa två insatser granskades nio avfallstransporter, varav en transportör saknade tillstånd för transport av avfall.

Förvaltningen har under 2024 i samverkan med renhållaren Stockholm Vatten och Avfall AB utrett vilka fastigheter som saknar matavfallssortering och som inte är undantagna från krav på insamling. Totalt sett har förvaltningen startat upp 34 enskilda tillsynsärenden mot olika fastighetsägare, där flera fastigheter kan hanteras inom samma ärende om de har samma ägare. Förvaltningen har även handlagt ansökningar om dispens från krav på utsortering av matavfall samt från kravet att tömma förpackningar från deras innehåll (som trädde i kraft 1 januari 2024).

Under året har 89 klagomålsärenden avseende avfallshantering hanterats. Majoriteten av ärendena avser livsmedelsobjekt såsom restauranger, caféer och matbutiker som brister i sin avfallshantering. Vanligaste klagomålen är att verksamheternas avfallshantering leder till lukt- eller nedskräpningsproblematik.

Aktiviteter:

- Bidra till att användning av massor för anläggningsändamål ökar i syfte att få till en bättre resurshushållning. Utförd.
- Verka för skärpt tillsyn av avfall i syfte att minska illegal avfallshantering. Utförd.
- Genomföra tillsyn på olika typer av verksamheter inom ett geografiskt område i syfte att motverka illegala verksamheter. Utförd.
- Delta i stadens gemensamma tillsynsinsatser inom ramen för projektet *Samordnad tillsyn*. Utförd.
- Delta vid myndighetsgemensamma tillsynsinsatser. Utförd.
- Bedriva tillsyn av centrumanläggningar med fokus på de anläggningar som misstänks misskötas. Utförd.
- Genomföra tillsyn på avfallsanläggningar och avfallstransportörer. Utförd.
- Genomföra tillsyn av bygg- och rivningsavfall. Utförd.
- Genomföra tillsyn av restauranger och andra verksamheter avseende separering av olika avfallsfraktioner. Utförd.
- Handlägga dispensansökningar avseende obligatorisk insamling av matavfall/bioavfall samt andra typer av dispenser samt följa upp att införandet av obligatorisk matavfallsinsamling efterlevs. Utförd.
- Följa arbetet med införandet av de nya reglerna om fastighetsnära insamling. Utförd.
- Bedriva tillsyn av skötsel och städning av återvinningsstationerna inom staden. Utförd.
- Godkänna avfallsplaner för fritidsbåtsklubbar. Utförd.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Ett proaktivt utvecklingsarbete bedrivs där processer som kan vara lämpliga för digitalisering identifieras löpande. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljö- och klimatnytta. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll är rättssäker och opartisk och genom likabehandlingsprincipen skapas förutsägbarhet för stadens företagare. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader samt en fortsatt hög självfinansieringsgrad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett effektiviseringsarbete i linje med stadens kvalitetsprogram i form av digitalisering, ständiga förbättringar och där det är möjligt och önskvärt nyttjande av innovativa lösningar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs för att minska kostnader samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	94,3 %			96,6 %	100 %	100 %	VB 2024
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	94,3 %			96,6 %	100 %	100 %	VB 2024
■ Nämndens prognossäkerhet T2	-6%			-3 %	+/-1 %	+/- 1 %	2024
Analys Avvikelsen från prognosen vid tertialrapport 2 beror till största del på högre tillsynsintäkter än indikerat. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots vakanser och sjukfrånvaro.							

Nämndmål: 3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

● Uppfylls helt

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid som verksamhetsutövarna har betalat ska återgäldas med tillsynstid. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen, utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Tillsynsverksamheten har i allt väsentligt utförts enligt plan. Tillsynen sker både på plats hos verksamheterna och i form av systemtillsyn, där verksamhetsutövarnas egenkontroll granskas avseende deras uppföljning av efterlevnaden av sina tillståndsvillkor. En stor del av tillsynen utgörs av granskningar av inlämnade utredningar, såsom miljörapporter och undersökningar utförda av konsulter som anlitas av verksamhetsutövarna.

Förvaltningen har inarbetade rutiner för kontroll av arbetet inom tillsynen och följer noggrant kostnadsnivån samt att fakturerade timmar också är levererade.

Detaljerad redovisning av utförd tid för miljöbalken respektive livsmedelskontrollen redovisas i bilaga 3 (tillsynsplanen) respektive 4 (kontrollplanen).

Aktiviteter:

- Översyn av nämndens taxor. Utförd.
- Tillämpa system för uppföljning av att utförd tillsynstid motsvarar betalade avgifter. Utförd.

Nämndmål: 3.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

● Uppfylls helt

Förvaltningen har löpande bistått med expertkunskap så att relevanta krav på kemikalier, energi, klimat, cirkularitet och miljö ställs vid upphandlingar. Detta har tillämpats exempelvis vid ny- och ombyggnationer, förvaltning av grönområden, solenergianläggningar, städtjänster, fordon och transporter samt flertalet av de centralupphandlingsområden som servicenämnden ansvarar för såsom bland annat förbrukningsartiklar, livsmedel, yrkeskläder, tvätt- och textilservice samt AV-utrustning. Förvaltningen har också bistått vid uppföljning och avtalsförvaltning och har utvecklat och underhållit stöd och vägledning för hållbara inköp.

Den strategiska samordningen tillsammans med stadsledningskontoret har stärkts, liksom den operativa samordningen av kravställning och uppföljning tillsammans med serviceförvaltningen.

Förvaltningen ansvarar för inköpskategorin fordon och har bistått förvaltningar och bolag med råd och stöd vid inköp personbilar, lätta och tunga lastbilar, bussar och cyklar. Förvaltningen har även deltagit i inköpskategorierna för lokalvård, inredning, måltider och livsmedel, el, vitvaror och storköksutrustning samt park, gata och parkering. Under året har förvaltningen

exempelvis medverkat med kemikaliekrav i central upphandling av dryckesautomater och i uppföljning av avtalet för profilprodukter, där bland annat innehåll av PFAS analyserades i ett urval produkter i sortimentet.

Aktiviteter:

- Delta med miljö- och klimatexpertis i stadens kategoriarbete för upphandling. Utförd.
- Ansvara för inköpskategorin fordon. Utförd.
- Stödja förvaltningar och bolag inom cirkulära inköpsprocesser. Utförd.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljökrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag att göra detsamma i de egna avtalen. Utförd.
- Bidra med expertkompetens inom miljö, klimat och cirkularitet till stadsledningskontorets utredning om miljöspendanalys. Utförd.
- Stärka kemikaliecentrums specialiststöd till stadens olika verksamheter inom upphandlingar. Utförd.
- Utveckla arbetsätt för att identifiera avtalsområden där det förekommer PFAS, bisfenoler och ftalater för att på sikt undvika dessa ämnen Utförd.

Nämndmål: 3.1.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

● Uppfylls helt

Flera digitaliseringsinsatser pågår på förvaltningen. Ett aktivt arbete med att vidareutveckla förvaltningens olika websidor (Miljösamverkan Stockholms län, Miljöbarometern och SLB-analys) har bedrivits. Ett tiotal pappersbaserade formulär har ersatts och förutsättningar för ännu effektivare utveckling av e-tjänster har säkerställts. Flera initiativ avseende datahantering inom energiförbrukning har genomförts i samarbete med stadsledningskontoret (tariffoptimering, rapportering av energiförbrukning samt pilot med visualisering av energiförbrukning i skolkök). En förenklad tjänst för att få ut intyg för registrerad livsmedelsverksamhet har införts, liksom en pilot avseende AI för beslutsstöd och förenklad inrapportering av stationära köldmedelsanläggningar. Förstudier kring digital delgivning och grannyttran är påbörjad. Förvaltningen har under året också infört fyra ”robotar” som automatiserar delar av handläggningen.

Aktiviteter:

- Fortsätta att aktivt använda de nya funktioner och förmågor som förvaltningens geodataplattform skapat för att förbättra förvaltningens datahantering. Utförd.
- Stärka och utveckla metoder för att möjliggöra mer agil utveckling. Utförd.

- Testa och införa digitala verktyg för digital tillsyn i syfte att öka kvalitet och effektivitet. Delvis utförd. Arbete fortsätter under 2025.
- Aktivt använda förvaltningens projektportfölj för att styra och stötta prioriteringar, och säkra projektens framdrift. Utförd.
- Vidareutveckla lösningar för radonrapportering, anmälan av värmepump och dispens för matavfallshantering. Delvis utförd. Arbete fortsätter under 2025.
- Öka användning och nytta av förvaltningens information genom publicering av öppna data samt integrationer mellan system i syfte att skapa nytta för övriga förvaltningar liksom externa verksamheter. Utförd.
- Utforskande av innovationer och samverkansmöjligheter inom IoT ("Internet of things"), sensorer, artificiell intelligens och Machine Learning samt automatisering. Utförd.
- Aktivt deltagande i insatser avseende förbättrad service till företagare. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten och praktikplatser och samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen sker för att finna matchningar för Stockholmsjobb. Arbetet med feriearbeten fortsätter utvecklas i syfte att utveckla kvaliteten i de jobb som erbjuds. Förvaltningen samverkar också med akademien som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

Förvaltningen arbetar aktivt utifrån stadens näringslivspolicy. En väl fungerande tillsyn och kontroll gynnar vidare stadens näringslivsklimat. Det ska vara enkelt, både som medborgare och som företag, att komma i kontakt med miljöförvaltningen. Förvaltningen fortsätter sitt utvecklingsarbete i syfte att underlätta för företagen samtidigt som tillsynen effektiviseras. För att ytterligare förbättra informationen till företag och bibehålla ett gott bemötande vid inspektion fortsätter arbetet med fördjupade analyser av NKI-resultatet (nöjd kund index). Vidare fortsätter tillsynen med fokus på att bekämpa av matfusk, avfallsfusk och annan brottslighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	17 st			30	30 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Miljöförvaltningen lyckades under 2023 tillhandahålla ett stort antal platser för feriejobb, och resultatet för helåret 2023 överskred med stor marginal förvaltningens uppsatta mål. Förvaltningen hade som avsikt att försöka nå samma nivå även under 2024 vilket inte var möjligt. Förvaltningen hade under 2023 specifika insatser som bedömdes vara lämpliga för feriearbete. Utfallet för 2024 bedöms ligga på en nivå motsvarande det förvaltningen kan tillhandahålla. Förvaltningen arbetar parallellt med att bereda fler platser för praktik, bland annat genom pågående samarbete med Stockholms universitet för att hitta en lämplig form för arbetsintegrerad utbildning. En ansökan om YH-utbildning i länet inom miljö- och hälsoskydd förbereds. Om en sådan YH-utbildning beslutas förbinder sig förvaltningen även till att ta emot praktikanter genom nämnd utbildning.							
 	Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	3 st		3	2 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
 	Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	9 st		7 st	8 st	Tas fram av nämnd	VB 2024
 	Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	77		82	82	73	2024
Analys							
Resultatet avser helåret 2023. Resultat för 2024 väntas under våren 2025. Resultatet varierar naturligt mellan åren, och ligger konsekvent runt 80 vilket är ett mycket bra resultat. En förklaring till att resultatet sjunkit något är livsmedelskontrollens övergång till efterhandsdebitering.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

 Uppfylls helt

Nämndens båda myndighetsområden har under de senaste åren visat mycket goda resultat i de årliga NKI-mätningarna (nöjd kund index). Resultatet för miljö- och hälsoskydd uppgick under 2023 till 76 (där motsvarande resultat för 2022 var 80) och livsmedelskontroll nådde ett resultat om 78 (81). NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll sammantaget uppnådde för 2023 ett resultat på 77. Nämnden uppvisar fortsatt höga resultat, och viss variation mellan åren är naturligt. Resultat för 2024 finns tillgängligt först våren 2025.

En anledning till det något lägre resultatet är införandet av efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen, vilket efterfrågats av branschen. Systemet i sig innebär att företagen bär sina egna kostnader, vilket betyder att vissa verksamheter får högre avgifter. Flera verksamheter uppfattar den högre avgiften som negativ, vilket återspeglas i NKI-resultatet (och inte bara avseende de frågor som direkt rör avgiften).

Aktiviteter:

- Följa och analysera utvecklingen av NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden. Utförd.
- Utveckla informationen om tillsyn och kontroll i syfte att göra den än mer förutsägbar, d.v.s. underlätta för företag och förbättra förståelsen för regelverken. Utförd.
- Delta i arbetet med att revidera näringslivspolicyn. Utförd.
- Delta i det stadsövergripande projektet ”Samordnad tillsyn”. Utförd.
- Utveckla nämndens e-tjänster i syfte att förenkla för företag. Utförd.
- Samverka inom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) för ökad samsyn, effektivisering och likabehandling inom tillsynen/kontrollen. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	99,1 %			99 %	90 %		VB 2024
 Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	79			84	84		2024
Analys							
Resultatet avser helåret 2023. Resultat för 2024 väntas under våren 2025. Resultatet varierar mellan åren, och på samma sätt som för förvaltningens totala NKI så är en förklaring livsmedelskontrollens övergång till efterhandsdebitering. Vid jämförelse av resultatet för frågan "hur nöjd var du totalt sett med kompetensen" med resultatet avseende vad de tillfrågade företagen tycker om avgiften syns tydligt att företag är som mest missnöjda med kompetensen om de samtidigt anser att avgiften inte är rimlig.							
 Handläggning av anmälan om misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan	98,38 %			99,14 %	90 %		VB 2024
 Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	100 %			100 %	95 %		VB 2024
 Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	98,3 %			94,8 %	95 %		VB 2024

Nämndmål: 3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningens goda samarbete med universitet och högskolor är en viktig del i att säkra kompetensförsörjningen både på kort och på lång sikt. Ett gott samarbete ökar också möjligheten att påverka fokus för verksamhetsnära forskningsområden samt att ta del av relevanta forskningsresultat. Efterfrågan på kompetens inom miljö- klimat- och hälsoskyddsområdet ökar men antalet studenter som söker sig till dessa utbildningar minskar, vilket är en utmaning för förvaltningens arbete med att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Samverkan med relevanta utbildningsinstitutioner har därför varit fortsatt viktigt, liksom att utveckla arbetssätt och arbeta vidare med olika strategier för att öka attraktiviteten till yrkesområdet. Förvaltningen har utökat samarbetet med Stockholms universitet genom den arbetsintegrerade utbildning för miljö- och hälsoskyddsinspektörer som förväntas starta hösten 2025. Syftet är att stärka övergången från studier till arbete, ge ökad arbetslivsanknytning samt att verka för framtida rekrytering av inspektörer och motivera fler att satsa på en karriär inom kommunal verksamhet.

I kunskapshöjande syfte har förvaltningen också medverkat i det kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet. Inom det strategiska partnerskapet mellan staden och Stockholms universitet har ett antal områden identifierats avseende gemensamma utvecklingsinsatser kring miljö och klimat. Förvaltningen har även ett nära samarbete med KTH kring urban energianvändning och samverkar med akademien kring projektutlysningar nationellt och inom EU.

Aktiviteter:

- Samverka som partner med lärosäten och branschforskningsinstitut i nationella och internationella projekt och delta i referensgrupper till forskningen som en viktig del i omvärldsbevakning. Utförd.
- Medverka på relevanta arbetsmarknadsdagar som organiseras av universitet och högskolor. Utförd.
- Medverka i kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet. Utförd.
- Fortsätta upprätthålla kontakt med ledande forskare i ett vetenskapligt råd för kemikaliarbetet. Utförd.
- I samarbete med forskare utveckla och genomföra övervakning av människors exponering för farliga ämnen. Utförd.
- Strategiskt partnerskap med Stockholms universitet, mastersprogrammet i miljö- och hälsoskydd, för att öka konkurrenskraften och attraktiviteten till utbildningen. Utförd.
- Delta i det nyinrättade vetenskapliga rådet inom klimatområdet. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, riktad bostadstillsyn samt handläggning av klagomål på störningar i bostäder leder till att inomhusmiljön för boende i staden kontinuerligt förbättras. Miljöförvaltningen involveras också i ett tidigt skede i stadens planprocesser, för att miljö- och klimatkrav ska kunna tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt.

Insatser kopplade till Fokus Järva

Mycket av miljö- och hälsoskyddsnämndens ordinarie arbete ligger i linje med intentionerna för Fokus Järva, där den riktade bostadstillsynen i socioekonomiskt svagare områden är ett exempel. Miljöförvaltningen har under året arbetat med att synliggöra sin närvaro i området än mer, stärka samverkan med Järva stadsdelsförvaltning samt utökat arbetet inom relevanta områden. Förutom ordinarie tillsyn enligt miljöbalken och kontroll enligt livsmedelslagstiftningen har nämnden bl.a. i samverkan med Järva stadsdelsförvaltning ordnat dialoger med invånare, civilsamhälle och näringsliv inom relevanta områden. Som ett led i att involvera dessa målgrupper i lokalt omställningsarbete för minskat klimatavtryck har ett EU-finansierat projekt startat. Järva är ett av de fem utvalda områdena inom projektet. Exempel på andra genomförda insatser riktade till invånare i Järva är ett publikt evenemang som genomfördes i samband med biologiska mångfaldens dag i maj.

För att underlätta för nystartade företag inom livsmedelsbranschen genomförde förvaltningen i juni rådgivning i Järva genom en informationsträff i Rinkeby. Informationsträffen anordnades i samarbete med Stockholm Business Region, Järva stadsdelsförvaltning och lokalt näringsliv.

Riktade tillsynsinsatser avseende bl.a. centrumanläggningar och olaglig avfallshantering bidrar till ökad trygghet i området. Förvaltningen har också lagt särskilt fokus på åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden i Järva, och särskilda insatser har genomförts för utökad skötselrådgivning till de förvaltade förvaltningarna av skyddad natur runt Järva.

Även arbete för att minska effekterna av värmebölja är aktuellt i bl.a. Järvaområdet. Detta är en del av stadens arbete med en rättvis klimatomställning, men insatserna sker även inom andra delar av staden vid sidan av Järvaområdet. Vid projektansökningar överväger förvaltningen löpande om planerade åtgärder kan vara lämpade för Järvaområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll	2024-01-01	2024-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetssätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.3.1 Bostäder och andra vistelsemiljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

Uppfylls helt

Förvaltningen har utökat antalet planerade inspektioner jämfört med plan inom riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt svagare områden. Under året har 34 flerbostadsbyggnader inspekterats samt ett återbesök skett. Varje inspektionstillfälle omfattar cirka 6-12 bostäder i en byggnad. De vanligaste avvikelserna som noteras vid inspektion är bristande ventilation, indikation på fukt och låg tappvattentemperatur, innebärande risk för tillväxt av legionella. Vid merparten av inspektionerna noterades avvikelser avseende ventilation och indikation på fukt. Endast ett fåtal byggnader har varit utan anmärkning.

Under året har antalet inkommande klagomål från medborgare på störningar i bostäder ökat och nått det högsta antalet sedan förvaltningen började mäta 2016. Ärendebalans och handläggningstid har dock kunnat hållas på oförändrad nivå till följd av internt utvecklingsarbete. Andel klagomålsärenden som avslutats under perioden med förbättrad inomhusmiljö är 84 procent. Buller är den mest förekommande störningen följt av fukt, lukt och ventilation. Inflödet till förvaltningen av skrivelser med frågeställningar och beskrivningar av upplevda störningar i bostäder har ökat markant, drygt 10 000 inkomna skrivelser 2024 jämfört med knappt 8 000 under 2023.

Aktiviteter:

- Genomföra riktad bostadstillsyn i hyreshus i socioekonomiskt svaga områden, bl.a. Farsta, Hagsätra-Rågsved, Järva och Skärholmen. Urval av fastigheter för tillsyn görs utifrån tidigare genomförd inventering av hyreshus i behov av tillsyn. Utförd.
- Genomföra tillsyn enligt plan på tillfälliga boenden i socioekonomiskt svagare områden. Utförd.
- Genomföra tillsyn enligt plan på HVB-hem och LSS-boenden. Utförd.
- Handlägga klagomål på störningar i bostäder. Utförd.
- Riktad tillsyn gällande fastighetsägares egenkontroll. Utförd.
- Tillsyn över att radon mäts i flerbostadsfastigheter. Utförd.
- Riktad tillsyn över efterlevnaden av rökförbudet i tobakslagen, samt hantering av klagomål på rökning kopplade till tobakslagen. Utförd.

- Bedriva tillsyn över både anmälningspliktiga hygienverksamheter och ej anmälningspliktiga verksamheter med risk för blodsmitta eller annan smitta. Utförd.
- Minska risken för smittspridning genom objektburen smitta. Stödja Smittskydd Stockholm vid utbrott av allvarlig smitta, t.ex. Legionella. Utförd.
- Medverka i Miljösamverkan Stockholms projekt för smittskydd, och inom projektet anordna seminarier och genomföra smittskyddsövning. Utförd.
- Mätning av joniserande bakgrundsstrålning i syfte att få kunskap om hur strålningen varierar vid olika tidpunkter och på olika platser i kommunen. Därmed kan man säkrare fastställa om en förhöjd bakgrundsstrålning beror på en naturlig variation eller på ett tillskott av radioaktiva ämnen från en extraordinär händelse i eller utanför Sverige. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft.	83 %			83	86 %		2024
Analys							
De kommunala bostadsbolagen har börjat mäta om i sina fastigheter. Vid ommätning så har vissa fastigheter, som tidigare haft radonvärden under referensnivån, nu radonvärden över referensnivån. Därför är årsmålet lägre för de kommunala fastigheterna än för flerbostadsfastigheter totalt i staden, där huvuddelen av de ingående fastigheterna ät mätta och i förekommande fall åtgärdade för första gången. På grund av utveckling av förvaltningens ärendehanteringssystem har heller inte samtliga kommunala fastigheters mätresultat kunnat granskas. Granskning av samtliga resultat kommer därför inte kunna ske förrän under 2025.							
● Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.	93 %			90	90 %		2024
● Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	97,2 %			95,9 %	95 %		VB 2024

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen ska vara en bra arbetsgivare med trygga anställningar, goda anställningsvillkor och stora möjligheter att utvecklas i yrket. Genom närvarande ledarskap baserat på tillit ökar medarbetarnas delaktighet, engagemang och trivsel i arbetet vilket bidrar till en arbetsmiljö som uppmuntrar till lärande, samverkan och prestation.

Ledarskapet inom förvaltningen präglas av tillit och hög delaktighet från medarbetarna för att gemensamt utveckla verksamheten. Ledarskapet baseras på stadens chefsprofil och förvaltningen erbjuder gemensamma utvecklingsinsatser för alla chefer. Chefer, medarbetare och skyddsombud samverkar för att skapa en god arbetsmiljö.

Förvaltningen har genomfört en kartläggning och analys av chefsstrukturen i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer. Verksamhetsanalysen visar att cheferna har goda förutsättningar för ett hållbart arbetsliv med tydligt mandat och ansvarsfördelning.

Förvaltningen bedömer att den nuvarande chefsstrukturen är ändamålsenlig och inte behöver justeras. När en chef slutar genomförs en kompetensinventering och en genomlysning av rollen och organisationen för att säkerställa att den är ändamålsenlig, vilket förvaltningen avser fortsätta med även framöver.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	83	83	83	84	84	83	2024
Analys							
Förvaltningen uppnår fortsatt goda resultat även om den ambitiösa målnivån inte fullt uppnås.							
  Sjukfrånvaro 	4,1 %	2,2 %	4,9 %	3,2 %	3 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys							
Även om målnivån för 2024 inte nås har miljöförvaltningen fortsatt en låg sjukfrånvaro i jämförelse med staden totalt (cirka 6,5 %) och andra fackförvaltningar (med ett genomsnitt på cirka 5,3 %).							
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	1,2 %	0,6 %	1,5 %	1 %	1,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Nämndmål: 3.4.1 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen erbjuder attraktiva arbetsvillkor, inklusive flexibla arbetstider och moderna arbetsformer som främjar balans mellan arbete och privatliv. Medarbetare ska uppleva att deras arbete är meningsfullt och att de har stöd från såväl kollegor som chefer. Genom de förvaltningsgemensamma möten som anordnats fortsätter förvaltningen att arbeta för att öka lärandet och främja samarbete mellan olika verksamhetsområden, vilket leder till större miljönytta för stockholmarna. Förvaltningen har arbetat vidare med kompetensförsörjningen i enlighet med förvaltningens kompetensförsörjningsplan för 2024-2026, exempelvis genom att stärka arbetsgivarvarumärket för att attrahera presumtiva medarbetare och behålla kompetens.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro ligger fortsatt på en förhållandevis låg nivå. Insatser i form av arbetslivsinriktad rehabilitering görs för att den som drabbats av sjukdom eller skada ska återfå sin arbetsförmåga. Vidare har förvaltningen prioriterat att arbeta aktivt med friskvårdssatsningar, exempelvis genom att erbjuda medarbetarna ledarledd gruppträning utomhus tillsammans med de andra förvaltningarna i Tekniska nämndhuset.

Förvaltningen uppnår fortsatt högt resultat i medarbetarenkäten med ett resultat på 83 i aktivt medskapandeindex (AMI), vilket ligger i nivå med kommunfullmäktiges årsmål.

Aktiviteter:

- Erbjud utbildningar inom bland annat juridik och ärendehantering för förvaltningens medarbetare och chefer. Utförd.
- Erbjud utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, lönebildning, arbetsmiljö, arbetsrätt och kompetensbaserad rekrytering. Utförd.
- Fortsatta kompetensutvecklingsinsatser för förvaltningens inspektörer inom bemötandefrågor och otillåten påverkan så som hot och våld. Utförd.
- Tillsammans med övriga tekniska förvaltningar fortsatt delta i utbildningsinsatsen TN-akademin. Utförd.
- Implementera årlig uppföljning av systematisk arbetsmiljö enligt stadens nya SAM-modul i stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS). Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Uppfylls helt

Förvaltningen har både genomfört en övning av den nya krigsledningsorganisationen, i samband med stadens övergripande övning Stadsö24, samt av förvaltningens

krisledningsorganisation. Det beredskapshöjande arbetet har fortsatt, framför allt inom livsmedelskontrollens verksamhet.

Inom ramen för stadens nya process för risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) har en ny omgång av RSA steg 1-4 genomförts. Denna har haft fokus på upprätthållande av förvaltningens samhällsviktiga verksamheter. RSA:n kommer, liksom tidigare, att ligga till grund för förvaltningens fortsatta arbete med kontinuitetsplanering.

Förvaltningen har kategoriägarskap för inköpskategorin *Fordon*. Kommunkoncernen har närmare 1 000 fordon fördelade på förvaltningar och bolag. Fordonen används för att kunna utföra verksamhet och service. Kategorin arbetar efter den av kommunfullmäktige antagna fordonsstrategin i syfte att optimera hanteringen med hänsyn till verksamheternas behov, handhavande, ekonomi och miljö. Fordonsflottan består till 100 procent av miljöfordon och varefter fordonsflottan förnyas är det framförallt nya eldrivna fordon som tillkommer.

Årligen genomförs en förnyad konkurrensutsättning (FKU) på Adda Inköpscentrals fordonsavtal för att täcka kommande års fordonsbehov och få bästa möjliga avtal. Den FKU som gjorts under år 2024 för 2025-års behov visar på minskade kostnader om cirka 7,5 miljoner kronor jämfört med de rabatter som redan finns i ramavtalet hos Adda Inköpscentral.

Upphandling av nya avtal för hyrbilar respektive elbilpool har påbörjats och planeras att slutföras under första halvåret 2025. I projektform testas återbruk av alkolås. Hittills visar försöket på lägre kostnader och effektivare resursanvändning.

Arbetet med stadens fordonshantering har uppmärksammats. Stockholm har för tionde året i rad erhållit pris för att ha Sveriges bästa miljöbilsflotta. Det är framförallt arbetet med att miljöanpassa stadens lätta lastbilar som skiljer Stockholm från andra kommuner i landet.

Systematisk informationssäkerhet

Förvaltningen har, liksom övriga staden, haft ett ökat fokus på informationssäkerhet under 2024. Särskilt prioriterat har varit att genomföra informationsklassningar av samtliga gruppdiskar samt av förvaltningens e-post. Utöver detta har lokala anvisningar och rutiner uppdaterats, och objektplaner har tagits fram för verksamheternas e-tjänster.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	88,82 %			87,6 %	85 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2024
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	80 %			100 %	85 %	81 %	2024
Analys							
Ett av avtalen har ännu inte följts upp då avtalet började gälla i april 2024. Uppföljning kommer ske under 2025.							
  Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %				100 %	100 %	2024

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beredskapsplanering är god

 Uppfylls helt

Arbetet med beredskapsplanering har fortsatt haft hög prioritet. Förvaltningen har sedan 2023 både en helt ny planering för sin krisledningsorganisation, och en nybildad krigsorganisation.

Vid upphandling genomförs relevanta kontroller för att tillse att leverantörer lever upp till gällande lagar och regler.

Aktiviteter:

- Genomförande av en ny omgång av RSA steg 1-4. Utförd.
- Fortsatt arbete med kontinuitetshöjande åtgärder för samhällsviktig verksamhet. Utförd.
- Övning av förvaltningens krisledningsorganisation. Utförd.
- Övning av förvaltningens nya krigsledningsorganisation, i samband med stadens övergripande övning Stadsö24. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Förvaltningens tillsyn av bl.a. miljöfarliga verksamheter, hygienverksamheter och kontroll av livsmedelsanläggningar är en viktig del av det trygghetsskapande arbetet. Under året har de mer riktade insatserna mot livsmedelsfusk och avfallsfusk fortsatt.

Arbete mot välfärdsbrott

Förvaltningen arbetar för att motverka välfärdsbrottslighet främst genom tillsyn och kontroll. Förvaltningen har medverkat i det stadsövergripande projektet *Gemensam tillsyn* (även kallat *Samordnad tillsyn*) som leds av stadsledningskontoret. Projektet syftar till en förstärkt samordning av tillstånds- och tillsynsarbetet inom staden med utgångspunkt i det brottsförebyggande arbetet. Samordning sker främst inom stadens egna tillsynsorgan där miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, socialförvaltningen och Storstockholms brandförsvaret medverkar i projektet. Även vissa statliga myndigheter (exempelvis Polisen och Arbetsmiljöverket) kan komma att medverka i specifika tillsynsinsatser. Bland annat fokuseras miljöförvaltningens insatser mot illegal

avfallshantering och livsmedelsfusk. En myndighetsgemensam tillsynsinsats riktad mot thaimassagesalonger har också genomförts. Under året har drygt 100 gemensamma tillsynsinsatser genomförts inom ramen för projektet *Gemensam tillsyn*. Inom ramen för det strategiska arbetet har fokus legat på att fortsätta utveckla brottsförebyggande tillsyn utifrån miljöbalkens bestämmelser, både inom avfallsområdet men även inom andra typer av tillsynsområden.

Utöver projektet *Gemensam tillsyn* har förvaltningen fortsatt det interna arbetet med att vidareutveckla avfallstillsynen i syfte att upptäcka och förebygga illegal avfallshantering. Förvaltningen har under året genomfört gemensamma insatser tillsammans med Trafikpolisen. Utvecklingsarbetet har grundats på Naturvårdsverkets tillsynsvägledning, som i sin vägledning kring nationella avfallstransporter och fokusområdet illegal avfallshantering identifierat samarbetet mellan Trafikpolisen och kommunerna som nödvändigt. Avsikten med samarbetet är bland annat att granska avfallstransporter utifrån flera lagstiftningar än endast avfallslagstiftningen och på så sätt komma åt oseriösa aktörer. Det upparbetade samarbetet väntas även ge större möjligheter för förvaltningen att utföra riktad tillsyn framöver, inte minst då Trafikpolisen har rätt att stoppa transporter på allmän väg. Detta möjliggör för förvaltningen att utöva tillsyn på transporter inom flera geografiska områden i staden än endast i anslutning till avfallsanläggningar.

Förvaltningen har även varit delaktig i den regionala miljöbrottsamverkansgruppen som leds av länsstyrelsen samt deltagit i en myndighetsgemensam insats kring avfallstransportörer som anordnades av länsstyrelsen inom ramen för detta arbete.

Utöver detta utförs t.ex. insatser som krog tillsyn med polis och socialförvaltningens tillståndsenhet.

Nämndmål: 3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen utför kontinuerligt kontroll av stadens livsmedelsverksamheter för att upptäcka avvikelser och följa upp dessa i syfte att säkra livsmedel saluhålls och serveras i staden.

Under 2023 och 2024 genomfördes en omfattande omklassning av samtliga livsmedelsanläggningar. Livsmedelskontrollen har helt gått över till efterhandsdebitering och ny riskklassningsmodell.

Under året har kontrollen bl.a. haft fokus på livsmedelsinformation vid e-handel, spårbarhet av kött samt kontroll av kontaktmaterialverksamheter. Kontroller har även genomförts på märkning med fokus på teckenstorlek och läsbarhet, en aktivitet som utgår från ett av de fokusområden som fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor fastställt.

Aktiviteter:

- Utföra cirka 7000 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller samt uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser. Utförd.
- Handläggning av klagomål och misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan. Utförd.

Nämndmål: 3.6.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

● Uppfylls helt

Den planerade proaktiva kontrollen med fokus på livsmedelsfusk utvecklas, inte minst genom bevakning av ett antal anläggningar där fusk tidigare förekommit.

Genomförande av gemensamma kontroller inom ramen för det stadsövergripande projektet *Samordnad tillsyn* har påbörjats och flera insatser har genomförts. Bl.a. har tillsyn genomförts vid centrumanläggningar och restauranger.

Samarbetet med polisen har ökat genom gemensamma insatser med A-krim (myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet) och med nya avdelningar inom polisen utöver de inarbetade samordnade myndighetsgemensamma insatser som har pågått under många år.

Aktiviteter:

- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

● Uppfylls helt

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling för att främja ett gott bemötande både internt och externt samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en central del av förvaltningens arbete, vilket gör det enklare för alla, oavsett bakgrund, att ta del av nämndens beslut och information.

Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med stadens internationella strategi och miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen.

I maj startade projektet Scale Stockholm som syftar till att underlätta för civilsamhälle och näringsliv att lokalt bidra i omställning för minskat klimatavtryck. Metoder ska prövas och utvärderas. En kartläggning av hälso- och miljödata samt aktörer inom näringsliv och civilsamhälle har genomförts för de fem geografiska områden som omfattas av projektet. Förvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret genomfört workshops med involverade stadsdelar, fackförvaltningar och externa parter. Även inledande möten har hållits med lokala föreningar och företag.

Miljöförvaltningen har sedan länge arbetat med olika insatser inom jämställdhets- och diskrimineringsområdet; exempelvis genomförs årligen en omfattande lönekartläggning för att säkerställa att osakliga löneskillnader mellan könen inte förekommer. Förvaltningen bedriver också ett aktivt likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringslagstiftningen för att främja lika rättigheter och möjligheter, och tillämpar kompetensbaserad rekrytering för att alla kandidater ska behandlas likvärdigt.

Miljöförvaltningens arbete, såväl kontroll- och tillsynsarbete som projekt- och programverksamhet, syftar till att säkerställa en hållbar miljö och sunda levnadsförhållanden samt säkra livsmedel, vilket utgör grundläggande förutsättningar för att människor ska ha goda levnadsförhållanden. Härvid beaktar nämnden alla människors lika värde och bedömningar utgår från risker kopplat till människors hälsa och miljön. Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Förvaltningens arbete kan således bidra till jämställd hälsa, där alla stadens medborgare ska ha lika möjligheter till exempelvis en god boendemiljö.

Det ska finnas ett jämställdhets- och ett inkluderande perspektiv i det dagliga arbetet, i alla delar av organisationen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet.

Miljöförvaltningen har under året haft dialog med stadens barnombudsman. Inom stadens barnrättsnätverk har förvaltningen bidragit till stadens barnrättsarbete genom att dela med sig av goda exempel, exempelvis när det gäller barnkonsekvensanalyser, men även genom att bidra med kunskap om hur förvaltningen arbetar förebyggande när det gäller miljö- hälsoskydd inom områden som påverkar barns vardag, t.ex. skolor och förskolor samt andra miljöer där barn vistas stadigvarande.

Förvaltningen tillhandahåller översättning av information till de nationella minoritetsspråken när så efterfrågas. För att ytterligare öka tillgängligheten för alla invånare har arbetet med att omvandla digitala blanketter till formulär och e-tjänster fortsatt, liksom att översätta fler delar av start.stockholm till engelska.

Agenda 2030

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har eget ansvar eller delansvar för stadens genomförande av fyra av målen i Agenda 2030;

- Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

- Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningen driver ett aktivt arbete med introduktion av energieffektivare fordon (framförallt elfordon), ökad andel biobränslen, utfasning av fossila uppvärmningssystem, energieffektiviseringar i byggnader, ökad förnyad elproduktion och minskat effektuttag. Arbetet bedrivs bland annat genom att stötta stadens förvaltningar vid klimatinvesteringsansökningar, erbjuda vägledning för byte till effektiv belysning och vitvaror. Effektfrågan, som fått ökad betydelse de senaste åren, hanteras i samarbete med kategoriteamen för el, vitvaror och storkök. Förvaltningen ansvarar för upphandlingskategorin fordon och deltar även i kategoriteamet för park och gata. Genom att ge stöd i att ställa energisnåla krav vid upphandling och successivt fasa ut fossila bränslen inom fordon, transporter och uppvärmning, bidrar förvaltningen till att uppfylla målet om hållbar energi för alla, stadens klimatmål samt nationella och globala klimatmål.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens har löpande kommunicerat och bidragit till att åtgärder genomförts i enlighet med stadens styrdokument. Exempel på genomförda insatser är kommunikation i sociala medier som ger ungdomar råd om exponering av kemikalier kopplat till olika konsumtionsvanor. Även kommunikation till invånare om sambandet mellan konsumtion och klimatavtryck för mat har genomförts. Miljö- och klimatpakten har genomfört två seminarier för företag, ett om stadens miljöprogram 2030 och ett om konsumtionsbaserade utsläpp från plast, mat och flygresor. Under året har även ett arbete startat med att, inom fem valda områden i staden, genomföra så kallade lokala omställningsarenor för att, i dialog med näringsliv och civilsamhälle, ta fram och testa aktiviteter som kan minska klimatavtryck och förbättra folkhälsan.

Förvaltningen har även genomfört åtgärder för att minska miljöpåverkan från stadens konsumtion genom framtagande av miljö- och klimatkrav i inköpsarbetet. Ett konkret exempel är fortsatt arbete med att minska onödig användning av plast och kemiska produkter samt minskat matsvinn inom projektet *Hållbar vård och omsorg*. Lärdomar från projektet har även överförts till skolkök.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Det pågående arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP) utgör den mest prioriterade samverkansprocessen inom mål 14. Processen inkluderar alla berörda förvaltningar inklusive Stockholm Vatten och Avfall AB. Samverkansformerna kring genomförande av åtgärder och uppföljning behöver fortsatt utvecklas och förfinas.

Förvaltningen samarbetar med genomförandeorganisationerna för att bereda väg för ett fysiskt åtgärdsprogram enligt åtgärdsprogrammen genom förvaltningsövergripande samarbete i strategiska samverkansgruppen, gruppen för lokala åtgärdsprogram samt dagvattengruppen. Miljöövervakningen av miljögifter och ekologisk status utgör en viktig grund för arbetet med åtgärdsprogram och för uppföljningen av miljötillståndet och det fysiska åtgärdsprogrammet.

Svealands kustvattenårdsförbund, Mälarens vattenårdsförbund, Tyresåns vattenårdsförbund och nätverket för Sveriges kuststäder kring levande strandzoner utgör viktiga nätverk för miljöförvaltningens vattenarbete.

Arbetet med att förebygga nerskräpning av stadens vatten, implementering av den nya kemikalieplanen, handlingsplan för upprättande av nya badplatser samt stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) är andra viktiga uppdrag där samverkan behövs för att nå målpåfyllelse av mål 14.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Miljöförvaltningens bidrag i det strategiska arbetet med att nå mål 15 kretsar i huvudsak kring att genom sin expertkompetens aktivt stödja stadens genomförandeorganisationer genom framtagande av planeringsunderlag som kan användas i både processerna kopplat till drift, förvaltning och skötsel samt inom stadsutvecklingsprocessen. Stadens handlingsplan för biologisk mångfald utgör plattform för samverkan både inom staden och med externa parter så som näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv. Handlingsplanen lägger en strategisk grund för en höjd ambitionsnivå för arbetet med att nå mål 15. Implementeringen av handlingsplanen består bland annat i det pågående arbetet med åtgärder enligt de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald som förvaltningen har tagit fram samt tydligare krav i upphandling av skötselentreprenader så att den biologiska mångfalden kan gynnas. En viktig aspekt för att åstadkomma synergier mellan mål 14 och 15 i Agenda 2030 och hushålla med värdefull mark är att verka för mångfunktionella åtgärder där biologisk mångfald, klimatanpassning, vattenrening och rekreationsaspekter vägs samman.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.7.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

● Uppfylls helt

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla, oavsett ålder, etnicitet, funktionsvariation, trosuppfattning, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Genom kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser, som inkluderar bland annat bemötandefrågor, normkritik och jämställdhet, arbetar förvaltningen för en likvärdig service i en verksamhet fri från diskriminering där mänskliga rättigheter respekteras. Förvaltningen utarbetar årligen nya aktiva åtgärder i enlighet med diskrimineringslagstiftningen för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Aktiviteter:

- Kompetensutveckling kring bl. a. diskriminering, jämställdhet, normkritik och HBTQ-frågor samt hur dessa perspektiv lyfts vid rekrytering. Utförd.
- Arbeta med inkluderande kommunikation genom bl.a. utbildning i klarspråk i e-post. Utförd.
- Uppföljning av medarbetarenkät kopplat till likabehandlingsfrågor. Utförd.
- Tillsammans med fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor fastställa en årsplan avseende rådets fokusområden för 2024. Utförd.
- Utifrån av rådet valda fokusområden formulera konkreta aktiviteter för rådet under 2024. Utförd.
- Involvera fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor i relevanta ärenden, företrädesvis i tidigt skede där så är möjligt. Utförd.

Nämndmål: 3.7.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation ska underlätta för stadens verksamheter, näringsliv och invånare att agera i linje med gällande regelverk och agera för att uppnå stadens miljömål

● Uppfylls helt

Kommunikationen stöttar kärnverksamhet som tillsyn, expertstöd och programarbete. Målgrupper finns både inom stadens verksamheter, som andra nämnder och bolagsstyrelser, och utanför, som civilsamhälle, näringsliv och invånare.

En insats som genomförts under året, tillsammans med stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB och trafikkontoret, är lansering av Miljöprogram 2030. Arbetet innebar bland annat revidering av e-utbildning och genomförande av två möten med näringslivet inom

miljö- och klimatpakten. För att effektivt arbeta med implementering av nytt miljöprogram har även ett projekt med syfte att identifiera organisationens behov av kommunikativa stödinsatser genomförts. Ytterligare insatser som främst riktar sig inom staden är färdigställandet och lanseringen av e-utbildningen *Naturens nyttor* som stöttar arbetet med livskraftig blågrön infrastruktur och rik biologisk mångfald.

Som ett led i att involvera civilsamhälle och näringsliv i lokalt omställningsarbete har ett EU-finansierat projekt startat. Projektet pågår fram till april 2026.

Insatser riktade till invånare har bl.a. varit ett publikt evenemang i Järva som genomfördes i samband med biologiska mångfaldens dag i maj. Kommunikationsinsatser genom främst sociala medier har genomförts inom områden konsumtion, energirådgivning, biologisk mångfald, livsmedelssäkerhet, ungdomars påverkan av kemikalier samt luftkvalitet. Proaktivt mediearbete har bland annat resulterat i att förvaltningens arbete mot livsmedelsfusk, för förbättrad badvattenkvalitet, biologisk mångfald och med riktad bostadstillsyn har uppmärksammats.

För att underlätta för nystartade företag inom livsmedelsbranschen har förvaltningen genomfört rådgivning i Järva. Arbetet har skett i samarbete med Stockholm Business Region, berörd stadsdelsförvaltning och lokalt näringsliv.

Aktiviteter:

- Öka de strategiskt kommunikativa insatserna för att stärka engagemanget i stadens verksamheter för implementering av beslutade miljö- och klimathandlingsplaner samt åtgärdsprogram och åtgärdsförslag. Under 2024 ska exempelvis insatser göras för att stötta genomförandet av förväntat beslutade styrdokument som miljöprogram, klimathandlingsplan och kemikalieplan. E-utbildningen om miljöprogrammet ska revideras och vara klar för lansering i samband med förväntat beslut om nytt program i kommunfullmäktige. E-utbildning om naturskötsel ska spridas till staden och upphandlade leverantörer. Utförd
- Fortsätta att underlätta för verksamheter som får tillsyn och kontroll att följa regelverket. Under 2024 ska exempelvis information på stadens webb riktad till verksamheter utvecklas. Specifika insatser riktade till nystartade företag inom livsmedelsbranschen ska genomföras. Framtagen vägledning riktad till skolor och förskolor kring inom- och utomhusmiljö ska spridas liksom information om säkra livsmedel. Utförd
- Fortsätta skapa medvetande, intresse och engagemang hos invånare för att ställa om till ett beteende som leder till minskat klimatavtryck och ökad miljönytta. Insatser för att medvetandegöra kopplingen mellan konsumtionsmönster och klimatavtryck ska genomföras. Under 2024 ska exempelvis förvaltningen arbeta tillsammans med Järva stadsdelsförvaltning genom att ordna dialoger med invånare om biologisk mångfald och rättigheter kopplat till inomhusmiljö. Energispartips ska fortsatt aktivt spridas till bostadsrättsföreningar. Även insatsen ”Kemismart” ska fortsätta för att upplysa ungdomar om koppling mellan konsumtion och kemikalier. Utförd

- I ökad utsträckning arrangera dialog med näringslivet i syfte att inspirera/få inspel till utveckling för ökad miljönytta och minskat klimatavtryck. Under 2024 ska exempelvis två dialogevents med företag inom Miljö- och klimatpakten arrangeras. Utförd
- Fortsätta att underlätta för intresserade att få insyn i stadens miljöarbete samt kommunicera fakta om miljötrender. Under 2024 ska exempelvis resultatet av tillsynens arbete synliggöras i högre utsträckning. Utförd

Nämndmål: 3.7.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

● Uppfylls helt

Förvaltningen har under året deltagit i ett antal internationella samarbeten, däribland Eurocities miljöforum (med tillhörande arbetsgrupper) och trafik- och mobilitetsnätverket POLIS. Förvaltningen har delat ordförandeskap i Eurocities arbetsgrupp *Climate Change and Energy Efficiency* samt *Green Areas and Biodiversity* vilket ger möjligheter att driva utvecklings- och påverkansarbete inom EU tillsammans med andra städer. Förvaltningen har också deltagit i internationella projekt inom olika sakområden som bidragit med ny kunskap och drivit åtgärds- och utvecklingsarbetet framåt.

Dessutom har förvaltningen bidragit med underlag till stadens svar till olika samråd som EU-kommissionen genomfört. Under året har förvaltningen bistått stadsledningskontoret med svar på klimat- och näringslivsdepartementets remiss om EU:s klimatmål till 2040, förslag till nytt arbetsprogram för forsknings- och demonstrationsprogram Horizon, inspel till utvecklingen av Social Climate Fund och utvärdering av fonden för ett sammanlänkat Europa. Vidare har förvaltningen bidragit med underlag till hinder för det lokala åtgärdsarbetet i EU-direktiv och -förfordningar. Förvaltningen har även lämnat synpunkter under ett samråd inför granskning av EUs miljöpolitik och medverkat i framtagande av ett gemensamt positionspapper avseende den väntade revideringen av EU:s kemikalielagstiftning REACH.

Aktiviteter:

- Delta i stadens internationella samverkansytor samt samverka med kommuner, region, näringsliv, akademi och andra relevanta aktörer för att bidra till att nå stadens miljö- och klimatmål. Utförd.
- Aktivt söka relevanta internationella sammanhang och samverkansytor för ökad verksamhetsutveckling samt i syfte att omvärldsbevaka och samordna synpunkter på strategier och EU-lagstiftning. Utförd.
- Förvaltningen arbetar i projekten NonHazCity3 och ChemClimCircle med att utveckla metoder för att ställa och följa upp kemikaliekraV i upphandlingar integrerat med krav på andra områden, som klimat och cirkularitet. Utförd.

- I samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden verka för att EU, regering och riksdag möjliggör ändring av styrmedel och regelverk samt ökad finansiering för miljö- och klimatarbetet. Utförd.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av den generella kostnadsutvecklingen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter att fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen, med hög självfinansieringsgrad inom detta område.

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen 162,3 mnkr netto. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Efter beviljade omslutningsförändringar och budgetjustering uppgick nämndens nettobudget till 166,4 mnkr.

Tabellen nedan visar utvecklingen av nämndens budget för 2024;

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2024	268,4	106,1	162,3
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram (VP)	4,1	0,0	4,1
Omslutningsförändringar (VP)	30,9	30,9	0
Budget avstämningsärendet	303,4	137,0	166,4
Nämndbudget 2024	303,4	137,0	166,4

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar 2024 ett överskott om 9,5 mnkr. Överskottet beror till största del på högre tillsynsintäkter än indikerat. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots de vakanser som uppstått under året. Vidare har det effektiviseringsarbete som pågått under en längre tid givit resultat.

Utfallet avseende personalkostnaderna blev lägre än budgeterat. Under året minskade personalkostnaderna mer än förväntat p.g.a. sjukfrånvaro, VAB, tillfälliga vakanser och fördröjningar vad gäller rekryteringar. Med anledning av att överskottet blev högre än prognosticerat i tertialrapport 2 pågår ett arbete på förvaltningen för att förbättra prognossäkerheten framgent.

Konto	Budget helår 2024	Prognos T2 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse budget-utfall
31 - Avgifter	-108 270	-103 843	-108 180	-90
35 - Intäkter bidrag	-14 296	-17 316	-17 520	3 224
36 - Försäljning	-13 594	-12 484	-12 514	-1 080
39 - Övriga intäkter	-849	-2 329	-2 922	2 073
84 - Finansiella intäkter		-3	-3	3
Intäkter	-137 009	-135 975	-141 140	4 131
51 - Personalkostnader	226 709	222 129	220 948	5 762
52 - Köp av verksamhet		198	200	-200
53 - Lokalkostnader inkl hyror	18 814	18 876	18 926	-112
54 - Bidrag	25	145	143	-118
56 - Övriga kostnader	56 760	56 188	56 649	111
79 - Kapitalkostnader	1 100	1 147	1 134	-34
85 - Finansiella kostnader		11	1	-1
Kostnader	303 409	298 694	298 001	5 408
Resultaträkning	166 400	162 719	156 861	9 538

Nedan beskrivs budgetavvikelserna per avdelning.

- *Förvaltningschef* redovisar ett underskott på cirka 0,3 mnkr. Detta beror på högre IT-konsultkostnader än budgeterat, vilket var väntat och accepterades med anledning av att förvaltningen som helhet prognosticerade ett överskott.
- *Kommunikation* redovisar ett överskott på cirka 0,5 mnkr. Överskottet beror huvudsakligen på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser och sjukfrånvaro. De lägre personalkostnaderna har till viss del kompenseras genom högre konsultkostnader.
- *Verksamhetsstöd* redovisar ett överskott på cirka 0,1 mnkr, främst beroende på en icke budgeterad stadsintern intäkt.
- *Luft och klimat* redovisar ett underskott på knappt 1,1 mnkr, vilket sett till hela avdelningens budget är en liten avvikelse. Intäkterna blev 0,9 mnkr högre än budget, till följd av ett antal nya externfinansierade projekt som startades under året som inte var budgeterade. Däremot blev SLB:s försäljningsintäkter drygt 1,3 mnkr lägre än budgeterat, beroende på inbromsningen i exploateringsprojekt och därmed mindre efterfrågan på luftkvalitetsutredningar. Avdelningens kostnader blev 2,5 mnkr högre än budgeterat till följd av att både personalkostnader och övriga verksamhetskostnader blev högre än budgeterat.
- *Miljö- och hälsoskydd* redovisar ett överskott på knappt 4,5 mnkr. Överskottet förklaras huvudsakligen av klart lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Flera av avdelningens olika typer av intäkter blev också högre än budgeterat. En del av de ökade intäkterna beror på fler inkomna anmälningar om PCB-sanering, hantering av dispensansökningar för undantag från sortering av matavfall samt extra övertidssatsningar.

- *Livsmedelskontrollen* redovisar ett överskott på cirka 2,3 mnkr. Överskottet förklaras huvudsakligen av lägre personalkostnader till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Även avdelningens kostnader för konsulter, transporter/resor och IT och telefoni blev tydligt lägre än budgeterat. Intäkterna ligger i princip i nivå med budget.
- *Stadsmiljö* redovisar ett överskott på cirka 4,4 mnkr. Avdelningens intäkter blev 1,8 mnkr högre än budgeterat och avser såväl avgifter som bidrag. Personalkostnaderna blev knappt 1,7 mkr lägre än budgeterat till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Konsultkostnaderna blev 1,0 mnkr lägre än budgeterat och bidrog också till avdelningens överskott.
- Utfallet för *de förvaltningsgemensamma kostnaderna* blev cirka 1,0 mnkr högre än budgeterat och kan förklaras av högre kostnader för bl.a. dataskyddsombud.

Självfinansieringsgraden, som omfattar både tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelskontroll, ligger på 70,3 procent för helåret. Det kan jämföras med en budgeterad självfinansieringsgrad på 66,9 procent i verksamhetsplanen för 2024. Den höga självfinansieringsgraden för året kan förklaras av att förvaltningen har gjort insatser för att bibehålla en hög produktionstakt trots vakanser inom vissa områden.

	VB 2024	T2 2024	VP 2024
Miljöbalkstillsyn (MB)			
Självfin.grad Miljö- och hälsoskydd	67,6%	63,8%	63,8%
Självfin.grad Stadsmiljö	64,2%	67,8%	62,2%
Självfin.grad MB	67,0%	64,4%	63,5%
Livsmedelskontroll			
Självfin.grad Livsmedelskontroll	75,8%	71,2%	72,6%
MHN tillsyn	70,3%	67,0%	66,9%

För såväl miljöbalkssidan som livsmedelskontrollen gäller att intäkterna ligger nära budgeterad nivå för 2024, samtidigt som avdelningarna har haft väsentligt lägre kostnader än budgeterat. Detta föranleder högre självfinansieringsgrad än vad som budgeterades inför 2024. Därutöver tillkommer förvaltningens långsiktiga arbete med effektiviseringar och kompetensutveckling, vilket har resulterat i att fler ärenden nu har kunnat hanteras.

Investeringar

Inför 2024 uppgick nämndens planerade investeringsutgifter till 1,3 mnkr. Utfallet blev lite drygt 1,0 mnkr och avsåg mestadels olika typer av utrustning till SLB-analys. Samtliga genomförda investeringar under 2024 skrivs av på tre år.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har 2024 inte haft några verksamhetsprojekt där kostnaderna har överstigit 50 mnkr som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Analys av balansräkning

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen per 2024-12-31 kommenteras mot balansräkningen 2023-12-31:

Balansräkning			
Period: 202400-202413			
	Per 2023-12-31	Per 2024-12-31	Förändring 202401-202413
Anläggningstillgångar	1,75	1,70	-0,05
Maskiner och inventarier	1,75	1,70	-0,05
Omsättningstillgångar	23,55	29,38	5,83
Kundfordringar	13,32	16,62	3,31
Fordringar hos anställda	0,00	0,01	0,01
Fordringar hos staten och EU	0,23	1,42	1,19
Andra kortfristiga fordringar	1,26	2,79	1,53
Ingående mervärdesskatt	0,00	0,00	0,00
Diverse kortfristiga fordringar	1,48	4,22	2,73
Förutbetalda kostnader	7,62	7,10	-0,52
Upplupna intäkter	1,13	1,44	0,31
Övriga interimfordringar	0,00	0,00	0,00
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8,75	8,54	-0,21
Summa Tillgångar	25,31	31,08	5,78
Eget kapital	4,29	1,73	-2,55
Eget kapital	4,29	1,73	-2,55
Avsättningar	0,00	0,00	0,00
Långfristiga skulder	0,00	0,00	0,00
Kortfristiga skulder	-29,59	-30,38	-0,79
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,03	-0,04	-0,01
Leverantörsskulder	-14,58	-19,25	-4,67
Moms och särskilda punktskatter	0,00	0,00	0,00
Övriga kortfristiga skulder	-10,63	-9,08	1,55
Upplupna löner	-1,38	-0,15	1,23
Upplupna sociala avgifter	-0,64	-0,07	0,57
Förutbetalda intäkter	-0,08	0,00	0,08
Övriga interimsskulder	-2,26	-1,79	0,46
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-4,36	-2,01	2,34
Summa Skulder & Eget kapital	-25,31	-28,65	-3,34

- *Anläggningstillgångar* minskade under 2024 med 0,05 mnkr förklarad av ackumulerade av- och nedskrivningar av inventarier.
 - *Kundfordringar* 2024 var 16,6 mnkr, det vill säga 3,3 mnkr högre än föregående år. Ökningen 2024 kan förklaras främst av minskad betalningsförmåga hos verksamheter med hänsyn till konjunkturläget, exempelvis bostadsrättsföreningar och hotell- och restaurangbranschen.
 - *Fordringar hos staten och EU* ökar något jämfört med föregående räkenskapsår, med cirka 1,2 mnkr, vilket förklaras av att kostnader har upparbetats under året i statligt externfinansierade projekt men där förvaltningen ännu inte mottagit motsvarande inbetalning från finansiären.
 - *Andra kortfristiga fordringar* ökar med cirka 1,5 mnkr under 2024, med anledning av att kostnader har upparbetats under året i projekt finansierade av EU men där förvaltningen ännu inte mottagit motsvarande inbetalning från finansiären.
 - *Förutbetalda kostnader*, vilket främst består av hyra och IT-licenser, minskade med cirka 0,5 mnkr under 2024.
 - *Upplupna intäkter* uppgår till cirka 1,4 mnkr och består till största del av i bokslutet uppbokade ännu inte fakturerade tillsynsintäkter rörande både livsmedelskontrollen samt miljöbalkstillsynen.
 - *Leverantörsskulder* ökar med 4,7 mnkr 2024 jämfört med föregående år vilket förklaras av ett tekniskt fel under december som hindrade att en del fakturor betalades i tid.
 - *Övriga kortfristiga skulder* minskar mellan åren med cirka 1,2 mnkr förklarad av fler större EU-projekt slutredovisats under året jämfört med 2023, då högre kvarvarande restbelopp resultatfördes.
 - *Upplupna löner och sociala avgifter* minskar med 1,8 mnkr 2024, en i sammanhanget marginell förändring som tolkas som en normal årsvariation hänförligt till uppkomna vakanser, sjukskrivningar m.m.
 - *Förutbetalda intäkter* minskar marginellt med 0,08 mnkr 2024 jämfört med 2023 och ska ses som en naturlig årsvariation.
 - *Övriga interimsskulder* minskar 0,5 mnkr 2024 p.g.a. att upplupna leverantörskostnader minskar jämfört med 2023 framförallt hänförligt till konsultkostnader och köpta tjänster.
- Övriga konton nämns inte då de endast är marginella förändringar i förhållande till 2023.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att den interna kontrollen under 2024 har varit tillräcklig. Internkontrollarbetet har bedrivits enligt plan. Utöver kontrollaktiviteterna som framgår i internkontrollplanen görs löpande kontroller varje månad avseende ekonomi, prognosarbete, personalrelaterade frågor med mera och inga väsentliga avvikelser har noterats.

Utifrån revisionskontorets rekommendationer från 2023, vilka presenterades i revisionsrapporten som miljö- och hälsoskyddsnämnden behandlade i juni 2024, har förvaltningen arbetat med att utveckla riskvärderingen kopplad till livsmedelskontrollen. Bland annat har livsmedelskontrollen utvecklat sin riskvärdering för hot och våld i arbetsmiljöplanen samt förtydligat sin rutin för när rapportering ska göras i stadens incidentrapporteringssystem.

Systematiskt kvalitetsarbete

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla processer och arbetssätt för ökad effektivitet och högre kvalitet. Kvalitetsarbetet bedrivs till stor del decentraliserat på miljöförvaltningen där chefer och medarbetare har som mål att ständigt utveckla och förbättra processerna inom sina respektive sakområden. Arbetet sker i linje med *Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*. Förvaltningens arbetssätt och metoder kring utveckling av digitala lösningar är nu etablerade och mer än ett tiotal lösningar har lanserats under 2024 i tätt samarbete mellan verksamhet och utvecklare. Några exempel på lösningar är digitalisering av energirapportering för stadens bolag och förvaltningar, dataanalyser kring energiförbrukning och vidareutveckling av ett antal e-tjänster. Förvaltningen har också utvecklat tjänster för att underlätta handläggning, t.ex. integrationer mot Bolagsverkets bolagsregister och Naturvårdsverkets avfallsregister. Vidare har befintliga e-tjänster vidareutvecklats med mer funktionalitet, t.ex. genom att möjliggöra för verksamhetsutövare och andra parter att kontrollera intyg för livsmedelsverksamhet. Flera insatser kring tillgängliggörande av data som öppen data har genomförts och förvaltningen har nu processer och rutiner på plats för fortsatt utveckling inom området. I samband med det har förvaltningen bidragit med konceptförslag för informationsdelning inom klimatinformation och samordnad tillsyn.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Generellt bedöms förvaltningen ha ett välfungerande och strukturerat arbetsmiljöarbete vilket tydligt framgår av resultaten från den årliga uppföljningen. Vid uppföljningen identifierades inga större brister inom arbetsmiljöarbetet. Majoriteten av de berörda frågeområdena bedöms i hög grad uppfylla de arbetsmiljökrav som ställs på förvaltningen som arbetsgivare. De åtgärder som tagits fram på avdelnings- och enhetsnivå berör i de flesta fall områden där kraven redan uppfylls, men där det finns potential att förbättra arbetet ytterligare. Alternativt ses åtgärderna som lämpliga för att säkerställa att arbetet fortsätter att vara välfungerande och effektivt framåt.

Förbättringsområden - analys av utfall

Inom vissa områden har förvaltningen identifierat möjligheter för vidareutveckling för att säkerställa att förvaltningens arbetssätt är aktuella och ständigt förbättras och anpassas till nya förutsättningar. Åtgärderna som tagits fram inom dessa områden är främst på avdelnings- samt enhetsnivå.

På några avdelningar kommer det att arbetas för en ökad dialog kring behovet av riskbedömning även vid mindre förändringar, såsom vid verksamhetsutveckling. Som en del i arbetet med att minska risken för hot och våld för gruppen livsmedelsinspektörer, kommer enheterna arbeta ytterligare med att öka chefernas insyn i var medarbetarna befinner sig under livsmedelsinspektioner. På några enheter, med särskilt riskfyllda arbetsuppgifter, ska extra kontroller av rutinerna genomföras.

Framgångsfaktorer - analys av utfall

Miljöförvaltningen arbetar för att främja hälsa på arbetsplatsen genom att skapa ett öppet arbetsklimat som bidrar till att alla kan känna delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats och i sin yrkesroll. Den största framgångsfaktorn är den löpande och öppna dialogen mellan chef och medarbetare. Det finns även ett välfungerande samarbete med skyddsombud och fackliga organisationer.

En viktig del i arbetsmiljöarbetet är det strukturerade arbetet med arbetsmiljöplaner. Samtliga avdelningar och enheter utarbetar arbetsmiljöplaner som bidrar till att kvalitetssäkra och säkerställa att förvaltningen vidtar åtgärder för att främja en god arbetsmiljö. I arbetsmiljöplanen görs riskbedömningar inom områdena fysisk-, social- samt organisatorisk arbetsmiljö. Framtagande och uppföljning av planen sker på arbetsplatsträffar där det finns utrymme för analys och dialog kring förbättring och utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning - analys av utfall

I föregående års uppföljning av SAM tydliggjordes att fokus under 2024 skulle vara implementering av justerade processer, fortsatt arbete mot ständiga förbättringar samt att stärka arbetet mot otillåten påverkan.

Under 2024 har nya arbetssätt för den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet införts. Samtliga chefer har via stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) besvarat

frågorna kring uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket har möjliggjort erfarenhetsutbyte och reflektion, både mellan chefer och med skyddsombud.

Inom området otillåten påverkan pågår en löpande dialog på enheterna om de situationer som inspektörerna möter under sina inspektioner. För att ge miljö- och hälsoskyddsinspektörerna ytterligare verktyg har de utbildats i hur man bemöter personer med rättshaveristiskt beteende. För livsmedelsinspektörerna har det förebyggande arbetet kring hot och våld stärkts. Avdelningen för livsmedelskontroll har vidareutvecklat rutinerna vid hot och våld samt för samtalsforum efter inspektioner. Livsmedelsinspektörerna har även utbildats i att förebygga och hantera situationer som inbegriper hot och våld.

Övrigt

Nämndbeslut och ärendebalans

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har sammanträtt tio gånger under året och behandlat 83 ärenden.

Nämndens totala ärendebalans kan utläsas genom att jämföra antalet nya och avslutade ärenden inom samma år. Under 2024 upprättades 24 437 ärenden vilket är 4 004 färre än under 2023. Minskningen av antalet ärenden jämfört med föregående år beror på att samtliga livsmedelsanläggningar klassades om under 2023 enligt ny riskklassningsmodell.

Av 4 950 inkommande ärenden i ärendetyper som även kan inkomma via e-tjänster inkom 3 619 via e-tjänsterna, vilket utgör 73 procent av de inkomna ärendena.

Under året avslutades 26 262 ärenden vilket är 2 954 färre än antalet avslutade ärenden under 2023 och 1 825 fler än nya ärenden. Totalt var 6 821 ärenden öppna vid årsskiftet 2024/2025 vilket är 913 färre än vid förra årsskiftet.

Period	Nya ärenden	Avslutade ärenden	Öppna ärenden (1)
2018	19383	19122	8564
2019	19438	18868	9320
2020	18377	23103	4558
2021	19407	16151	7807
2022	23953	22884	9047
2023	28441	29216	7734
2024	24437	26262	6821

Not 1: Öppna ärenden avser läget den 31 december 2024.

Överprövningar och utfall av överinstansernas avgöranden

Det har under året kommit in 236 avgöranden från överinstanser där överklagade beslut från miljö- och hälsoskyddsnämnden har prövats i sak.¹ Antalet överprövningar har därmed minskat flera år i rad till nivåer som var aktuella före pandemin. Den relativt höga nivån överprövade avgöranden under de närmast föregående åren har sannolikt berott på att länsstyrelsen under den tiden arbetat ned ärendebalanser. Länsstyrelsens balanser ser numera ut att ha återgått till en mer normal nivå.

År	2020	2021	2022	2023	2024
Antal överprövade mål	236	280	312	276	241

Nämndens beslut har fastställts (inklusive avgöranden där prövningstillstånd inte har meddelats) i 204 fall, vilket utgör 85 procent. Andelen avgöranden som stod sig har därmed minskat något jämfört med 88 procent (243 av 276 avgöranden) föregående år. I de 32 ärenden där nämndens beslut inte fastställdes har beslutet ändrats eller upphävts helt eller delvis i 10 procent av fallen (9 procent år 2023) och upphävts och återförvisats för fortsatt handläggning i 3 procent av fallen (samma nivå som 2023). Det är värt att notera att det bland ändrade avgöranden finns en anmärkningsvärd del, cirka en tredjedel, där beslutet har ändrats helt eller delvis efter nämndens medgivande då ny information framkommit i ärenden. Förvaltningen konstaterar därför att det generella utfallet av överinstansernas avgöranden likt föregående år får anses ligga på en mycket bra nivå och att nämndens tillsynsverksamhet fortsatt uppvisar ett gott betyg när det kommer till överprövningen.

Principiellt viktiga avgöranden

Nedan följer ett axplock av de principiellt viktiga frågor som har prövats under året och som förtjänar att nämnas kort.

Mark- och miljödomstolen har meddelat Stockholm Exergi AB tillstånd till en anläggning för infångning av koldioxid genom bio-CCS. Nämnden har som remissinstans yttrat sig över ansökan. Inför huvudförhandling i målet hade bolaget medgett samtliga krav som nämnden framfört i sitt remissvar.

Mark- och miljööverdomstolen har med ändring av mark- och miljödomstolens dom medgett Trafikverkets ansökan om ytterligare grundvattenbortledning längs med en västlig sträcka av Förbifarten. Nämnden hade synpunkter med anledning av befarad skada på naturvärdena i Grimsta naturreservat med anledning av den ökade grundvattenbortledningen. Nämnden argumenterade för att den negativa påverkan som den ökade grundvattenbortledningen kunde antas ha på naturvärdena inte skulle vara mätbar förrän långt senare och inte heller då vara lätt att skilja från klimatförändringarna. Nämnden menade därför att det var rimligt att

¹ Statistiken inkluderar inte avgöranden där nämndens beslut inte har prövats av överinstans, såsom avvisning, avskrivning och meddelat prövningstillstånd, eller avgöranden där nämnden varit part men inte fattat något beslut, såsom utdömmande av vite och tillståndsprövningar med nämnden som remissinstans.

Trafikverket vidtar vissa mindre naturvärdeshöjande åtgärder som kompensation på en gång. Vilka åtgärder som skulle kunna bli aktuella behövde utredas i samråd med tillsynsmyndigheten. Kompensationsvillkoret arbetades fram i samråd med Trafikverket, som medgav villkoret. Domstolen föreskrev sedermera ett kompensationsvillkor. Det är värt att notera att något kompensationsvillkor inte föreskrevs i den ursprungliga tillståndsdomen till Förbifarten trots att nämnden även då förespråkade det. Förvaltningen upplever att frågan om kompensation av naturvärdena sedan dess har fått en större aktualitet i tillståndsprövningarna.

Länsstyrelsen har i ett flertal avgöranden minskat nämndens tillsynsavgift enligt miljöbalken. Länsstyrelsen har i dessa fall ansett att det inte varit motiverat med två inspektörer vid besök i bostäder med anledning av klagomålsärenden. Förvaltningen delar inte länsstyrelsens uppfattning och anser att det är motiverat med två inspektörer i vissa fall, såväl av arbetsmiljö- som effektivitetsskäl. Förvaltningen har därefter börjat motivera detta särskilt i nämndens avgiftsbeslut och driver också frågan vidare i mark- och miljödomstol.

Ett bolag, som nämnden har ingripit mot inom ramen för sin tillsyn enligt tobakslagen, har väckt en skadeståndstalan mot nämnden vid Stockholms tingsrätt. Föreläggandet som förvaltningen meddelade mot bolaget har prövats i samtliga instanser och stått sig. Förvaltningen bedömer även att bolagets skadeståndstalan saknar grund och har bestridit den i dess helhet. Nämnden företräds av juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret i processen men även berörd tillsynsavdelning och förvaltningens jurister är involverade.